

HE 67/2026 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain ja sairausvakuutuslain 15 ja 17 luvun sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettua lakia, sairausvakuutuslakia sekä 15 muuta lakia.

Esityksen mukaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettua lakia muutettaisiin kuntoutusrahan maksukausia koskevan säännöksen osalta.

Sairausvakuutuslakiin lisättäisiin säännökset päivärahaetuutta koskevan päätöksen antamisesta sekä päivärahaetuuden maksamisen keskeyttämisestä tai sen vähentämisestä muuttuneiden olosuhteiden vuoksi.

Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi asiavirheen korjaamista koskevaa sääntelyä Kansaneläkelaitoksen soveltamissa etuuslaeissa. Esityksen mukaan Kansaneläkelaitos soveltaisi asiavirheen korjaamiseen hallintolakia, mistä säädettäisiin kussakin etuuslaissa. Kansaneläkelaitos voisi korjata asiavirheen asianosaisen vahingoksi ilman asianosaisen suostumusta, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Työttömyysturvalain sovitellun työttömyysetuuden määrää koskevaa säännöstä selkeytettäisiin. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyyskassalakia siten, että sen soveltaminen 1.5.2026 alkaen vastaisi 30.4.2026 saakka voimassa olevaa säännöstä yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoituksesta.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan pääasiassa 1.1.2027. Kuntoutusrahan maksukausia koskeva säännös on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2027.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	5
1 Asian tausta ja valmistelu	5
1.1 Tausta	5
1.2 Valmistelu	7
2 Nykytila ja sen arviointi	7
2.1 Menettelytapasääntely Kansaneläkelaitoksen soveltamassa etuuslainsäädännössä	7
2.1.1 Sairausvakuutuslaki	8
2.1.2 Asiavirheen korjaaminen	11
2.1.3 Asiavirheen korjaaminen yleistukea koskevassa työvoimapolitiisessa asiassa	15
2.1.4 Kuntoutusrahan maksukaudet	16
2.2 Työttömyysturvalain sovitellun työttömyysetuuden määrä	17
2.3 Yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoitus	17
3 Tavoitteet	18
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	18
4.1 Keskeiset ehdotukset	18
4.2 Pääasialliset vaikutukset	19
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	19
4.2.2 Muut ihmisvaikutukset ja yhteiskunnalliset vaikutukset	20
4.2.2.1 Vaikutukset sosiaaliturvajärjestelmään	20
4.2.2.2 Perus- ja ihmisoikeudet	20
4.2.2.3 Vaikutukset Ahvenanmaan maakunnassa	22
4.2.3 Vaikutukset toimeenpanijoihin	23
4.2.4 Vaikutukset muutoksenhakuasteiden toimintaan	26
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot ja niiden vaikutukset	26
6 Lausuntopalautte	27
7 Säännöskohtaiset perustelut	30
7.1 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista	30
7.2 Sairausvakuutuslaki	32
7.3 Elatustukilaki	34
7.4 Laki eläkkeensaajan asumistuesta	35
7.5 Kansaneläkelaki	36
7.6 Lapsilisälaki	37
7.7 Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta	38
7.8 Sotilasavustuslaki	39
7.9 Laki takuueläkkeestä	40
7.10 Työttömyysturvalaki	41
7.11 Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta	42
7.12 Laki vammaisuuksista	43
7.13 Laki yleisestä asumistuesta	44
7.14 Yleistukilaki	45
7.15 Äitiysavustuslaki	46
7.16 Opintotukilaki	47
7.17 Työttömyyskassalaki	48

8 Lakia alemman asteinen sääntely	48
9 Voimaantulo	49
10 Toimeenpano ja seuranta	49
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	49
11.1 Oikeusturva ja hyvän hallinnon takeet	49
11.2 Vaatimus säätää lailla yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista	50
LAKIEHDOTUKSET	51
1. Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta	51
2. Laki sairausvakuutuslain 15 ja 17 luvun muuttamisesta	52
3. Laki elatustukilain 31 §:n muuttamisesta	54
4. Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 39 §:n muuttamisesta	55
5. Laki kansaneläkelain 81 §:n muuttamisesta	56
6. Laki lapsilisälain 15 d §:n muuttamisesta	57
7. Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 22 d §:n muuttamisesta	58
8. Laki sotilasavustuslain 21 a §:n muuttamisesta	59
9. Laki takuueläkkeestä annetun lain 28 §:n muuttamisesta	60
10. Laki työttömyysturvalain 4 luvun 5 §:n muuttamisesta	61
11. Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta annetun lain 20 §:n muuttamisesta	62
12. Laki vammaisetuksista annetun lain 40 §:n muuttamisesta	63
13. Laki yleisestä asumistuesta annetun lain 38 §:n muuttamisesta	64
14. Laki yleistukilain muuttamisesta	65
15. Laki äitiysavustuslain 13 a §:n muuttamisesta	66
16. Laki opintotukilain 31 a §:n muuttamisesta	67
17. Laki työttömyyskassalain 25 §:n muuttamisesta	68
LIITTEET	70
RINNAKKAISTEKSTIT	70
1. Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta	70
2. Laki sairausvakuutuslain 15 ja 17 luvun muuttamisesta	72
3. Laki elatustukilain 31 §:n muuttamisesta	74
4. Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 39 §:n muuttamisesta	75
5. Laki kansaneläkelain 81 §:n muuttamisesta	76
6. Laki lapsilisälain 15 d §:n muuttamisesta	77
7. Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 22 d §:n muuttamisesta	78
8. Laki sotilasavustuslain 21 a §:n muuttamisesta	79
9. Laki takuueläkkeestä annetun lain 28 §:n muuttamisesta	80
10. Laki työttömyysturvalain 4 luvun 5 §:n muuttamisesta	81
11. Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta annetun lain 20 §:n muuttamisesta	82
12. Laki vammaisetuksista annetun lain 40 §:n muuttamisesta	83
13. Laki yleisestä asumistuesta annetun lain 38 §:n muuttamisesta	84
14. Laki yleistukilain muuttamisesta	85

15. Laki äitiysavustuslain 13 a §:n muuttamisesta	86
16. Laki opintotukilain 31 a §:n muuttamisesta.....	87
17. Laki työttömyyskassalain 25 §:n muuttamisesta	88

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Sosiaaliturvan uudistaminen yleistuen mallilla

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kohdan 4.3 Työhön kannustava sosiaaliturva mukaan yksilön ja julkisen vallan oikeuksien ja velvoitteiden tulee olla tasapainossa. Yksilöllä on oikeus yhteiskunnan tukeen sellaisessa tilanteessa, jossa hän ei kykene huolehtimaan itsensä ja läheistensä toimeentulosta. Samalla työkykyisen ja työkäisen velvollisuus on osallistua työmarkkinoille ja tehdä voitavansa työkykynsä ja työmarkkina-asemansa parantamiseksi. Hallitus uudistaa sosiaaliturvaa siten, että järjestelmä on yksinkertaisempi ja työhön kannustavampi.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kohdan 4.3 *Työhön kannustava sosiaaliturva* mukaan sosiaaliturvaa uudistetaan yleistuen mallilla. Hallitus toteuttaa perusturvan uudistuksen, joka parantaa työnteon kannattavuutta, sujuvoittaa sosiaaliturvaa ja yksinkertaistaa etuuksia sosiaaliturvakomitean välimietinnön tekemät suositukset ja selvitykset huomioiden. Uudistuksen tavoitteena on aikaansaada yksi yleistuki sisältäen perusosan elämiseen, asumisosan asumiseen ja harkinnanvaraisen osan viimesijaiseksi turvaksi.

Yksi yleistuki vähenee työtulojen noustessa mahdollisimman lineaarisesti, jolloin työstä käteen jäävä tulo on helpommin ennakoitavaa ja työnteke kannattaa nykyistä paremmin. Perusturvaetuuden myöntämisen ehdot ja perusteet ovat erilaiset riippuen elämäntilanteesta. Etuuden nostaminen velvoittaa osallistumaan työnhakuun, tarjottuihin palveluihin tai muihin erikseen mainittuihin velvoitteisiin, kuten koulutukseen tai kuntoutukseen.

Yhteen perusturvaetuuteen siirrytään vaiheittain tukien määräytymisperusteita yhdistämällä valtion talouden nykytila huomioiden.

Hallitusohjelman mukaan työmarkkinatuen, peruspäivärahan, sairauspäivärahan, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusrahan ja vanhempainpäivärahojen vähimmäistaso yhtenäistetään ja lapsikorotukset, korotusosat sekä suojaosat poistetaan. Yleistuen mallin kehittämisen yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota riittävän toimeentulon ja palveluiden turvaamiseen niille, jotka ovat tosiasiallisesti työkyvyttömiä esimerkiksi sairauksien vuoksi.

Lainsäädäntömuutokset

Työttömyysetuuden sovittelun suojaosa ja lapsikorotukset poistuivat 1.4.2024¹. Muutokset lisäsivät työttömyysturvan lineaarisuutta. Koska useisiin muihin etuuksiin, kuten esimerkiksi sairausvakuutuslain perusteella maksettaviin päivärahaetuuksiin, ei sisälly lapsikorotusta tai työttömyysetuuden sovittelun kaltaista suojaosaa, muutokset ovat lisänneet työttömyysetuuksien ja muiden toimeentuloa turvaavien etuuksien samankaltaisuutta.

¹ Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (1300/2023).

Yleisen asumistuen ansiotulovähennys poistui 1.4.2024². Ansiotulovähennyksen poiston tavoitteena on ollut kokoaikatyön vastaanottamisen kannusteiden parantaminen.

Lainsäädäntömuutokset ovat olleet yhdensuuntaisia pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan sisältyvien sosiaaliturvan uudistamista ja yleistukea koskevien tavoitteiden kanssa.

Yleistukea koskeva lainsäädäntö tulee voimaan 1.5.2026³. Ensimmäisessä vaiheessa yleistuki yksinkertaistaa työttömän sosiaaliturvaa korvaamalla työmarkkinatuen ja peruspäivärahan. Yleistukea maksetaan työttömälle työnhakijalle, jolla ei ole oikeutta ansiopäivärahaan ja jolla on taloudellisen tuen tarve.

Seuraavissa yleistuen mallin kehittämisen vaiheissa jatketaan perusturvaetuuksien yhtenäistämistä ja yhdistämistä sekä nykyisten asumisen tukien sisällyttämistä asteittain yleistukeen.

Parlamentaarisen sosiaaliturvakomitean välimietintö

Parlamentaarisen sosiaaliturvakomitean ensimmäisellä kaudella on tarkasteltu Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuksien menettelytapasääntelyä ja kartoitettu mahdollisia muutostarpeita. Tarkastelua on jatkettu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä.

Parlamentaarinen sosiaaliturvakomitea teki välimietinnössään kohdassa 6 Tulevaisuuden sosiaaliturva esityksen seuraavalle hallitukselle perusturvaetuuksien yhtenäistämistä ja yhdistämisestä⁴.

Sosiaaliturvakomitea kannatti yhden perusturvaetuuden selvittämistä sosiaaliturva-uudistuksen seuraavana vaiheena. Yksi perusturvaetus olisi syyperusteinen etuus. Perusturvaetuuden myöntämisen ehdot ja perusteet olisivat erilaiset riippuen elämäntilanteesta. Komitea esitti vaiheittaista siirtymistä yhteen perusturvaetuuteen.

Sosiaaliturvakomitea esitti syyperusteisten perusturvaetuuksien yhtenäistämistä ja yhdistämistä ansioturva huomioiden. Yhtenäistäminen kattaa etuuksien myöntämisedellytykset ja määräytymisperusteet soveltuvin osin sekä toimeenpanon. Tarkoituksena on selkeyttää ja yksinkertaistaa vaiheittain etuusjärjestelmää ja sen toimeenpanoa sekä helpottaa siirtymistä etuudelta toiselle. Etuuksien yhtenäistämistä ja yhdistämistä valmistellaan säilyttäen nykyisen sosiaalivakuutuksen periaatteet syyperusteisuudesta ja tarveharkinnasta.

Yhtenäistäminen ja yhdistäminen koskevat seuraavia perusturvaetuuksia ansioturva huomioiden: työmarkkinatuki, peruspäiväraha, sairauspäiväraha, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusraha ja vanhempainpäivärahat.

Komitea esitti hallituksen selvitettäväksi, mitkä etuuksien ehdoista yhtenäistetään ja miten, sekä arvioitavaksi eri yhtenäistämisvaihtoehtojen vaikutukset (vaikutukset etuudensaajiin, ml. sukupuoli- ja lapsivaikutukset, kustannusvaikutukset ja vaikutukset julkiseen talouteen, muut vaikutukset) ainakin seuraavien ehtojen osalta: hakuajat, maksupäivät ja -ajat, omavastuu-aika,

² Laki yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta (1241/2023).

³ Yleistukilaki 48/2026. Hallituksen esitys HE 112/2025 vp eduskunnalle yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi.

⁴ Valtioneuvoston julkaisuja 2023:26.

lapsikorotus, ikään liittyvät ehdot, taso, korotusosa, kulukorvaus/ylläpitokorvaus, perheenjäsenen vaikutus, yhteensovitus ansiotyöhön ja -tuloihin (palkkatulot ja yrittäjätulot) sekä enimmäiskesto.

1.2 Valmistelu

Hallituksen esitystä on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Esitysluonnosta on valmisteltu yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen, työ- ja elinkeinoministeriön sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntijoiden kanssa. Asiantuntijoiden korjaamista koskevasta muutoksesta on kuultu valmistelun aikana opetus- ja kulttuuriministeriötä. Työttömyysturvalain sovitellun etuuden määrää koskevan säännöksen sanamuodon selkeyttämisestä on kuultu valmistelun aikana Finanssivalvontaa ja Työttömyyskassojen yhteisjärjestö ry:tä.

Valmistelun aikana on kuultu keskeisiä työmarkkinajärjestöjä.

Valmistelun yhteydessä on kuultu kansalaisjärjestöjä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005, kuntoutuslaki) osalta ehdotetuista muutoksista 10.11.2025 järjestetyssä kuulemistilaisuudessa sekä keskeisiä työmarkkinajärjestöjä 20.11.2025 järjestetyssä kokouksessa. Kansalaisjärjestöjä koskeneesta kuulemistilaisuudessa ei kuitenkaan käsitelty kuntoutuslain mukaisen kuntoutusrahan maksukausia koskevaa ehdotusta.

Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestettiin lausuntokierros ajalla 26.1.2026—8.3.2026. Lausuntoa pyydettiin yhteensä 35 taholta, minkä lisäksi kaikilla halukkailla oli mahdollisuus antaa lausuntonsa Lausuntopalvelu.fi -palvelussa.

Hallituksen esitysluonnokseen annetut lausunnot ovat julkisesti saatavilla lausuntopalvelussa julkaistun lausuntopyyntönsä [sivulla](#).

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat sosiaali- ja terveysministeriön julkisessa palvelussa (hankesivut [STM196:00/2025](#)).

Hallituksen esityksen lausuntopalaute on annettu tiedoksi Kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnalle 11.3.2026.

Työttömyyskassalain (603/1984) 25 §:n muutosehdotuksesta ei ole erikseen järjestetty lausuntokierrosta muutoksen teknisen luonteen ja kiireellisyyden vuoksi.

Lausuntokierroksen jälkeen esityksestä on poistettu kuntoutuslain nuoren kuntoutusrahaa ja harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen lakkautusta koskevat ehdotukset, jotka on päätetty siirtää mahdolliseen jatkovalmisteluun.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Menettelytapasääntely Kansaneläkelaitoksen soveltamassa etuuslainsäädännössä

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Lailla turvataan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet.

Yleissäännökset hallintoasioissa noudatettavasta menettelystä sisältyvät hallintolakiin (434/2003), jota pääsääntöisesti sovelletaan Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuksien käsittelyyn. Hallintolain säännöksistä poikkeaminen on mahdollista nimenomaisella lain tasoisella säännöksellä. Nämä erityissäännökset saavat pääsääntöisesti etusijan suhteessa hallintolakiin. Kansaneläkelaitoksessa hoidettavana olevaa toimeentuloturvaa koskevassa lainsäädännössä on hallintolaista poikkeavia menettelysäännöksiä.

Menettelytapasäännöksillä tarkoitetaan toimeenpanoon liittyviä säännöksiä, kuten päätöksenantomenettelyä, maksamistapaa, takaisinperintää, muutoksenhakua sekä lainvoimaisen päätöksen oikaisua ja poistamista koskevaa sääntelyä. Menettelytapasäännöksiä sisältyy eri etuuskaskeihin, Kansaneläkelaitoksesta annettuun lakiin sekä hallinnon yleislakeihin.

2.1.1 Sairausvakuutuslaki

Päätöksen antaminen

Sairausvakuutuslaissa ei ole erillistä säännöstä päätöksen antamisesta päivärahoja koskevissa asioissa. Hallintolain 43 §:n 1 momentin mukaan hallintopäätös on annettava kirjallisesti. Lähtökohtaisesti Kansaneläkelaitos antaa hakijalle kirjallisen päätöksen etuuden myöntämisestä, hylkäämisestä, lakkauttamisesta, tarkistamisesta, oikaisemisesta ja takaisinperinnästä.

Sairausvakuutuslain 7 luvun 4 §:ssä säädetään työnantajan oikeudesta päivärahaetuuteen. Kansaneläkelaitos antaa päätöksen myös työnantajalle silloin, kun työnantaja on asianosainen. Työnantajalle maksetaan päivärahaetus siltä osin kuin vakuutetulla on työsuhteen perusteella oikeus palkan tai sitä vastaavan korvauksen saamiseen sairauspoissaolon taikka raskaus-, erityisraskaus- tai vanhempainvapaan ajalta ja kun työsuhteen ehdoissa on sovittu päivärahaetuuden taikka sen osan suorittamisesta vakuutetun sijasta työnantajalle.

Työnantajalle maksetaan päivärahaetus siltä osin kuin työnantaja on maksanut vakuutetulle palkkaa työkyvyttömyysajalta työsuhteen perusteella ja työkyvyttömyys johtuu ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun lain (101/2001) mukaisesta elin-, kudos- tai solusiiirtoa varten tehdystä luovutuksesta.

Sairausvakuutuslain 15 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan, jos hyvinvointialue on toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:n mukaisesti maksanut toimeentulotukea ennakkona odotettavissa olevaa päivärahaetuutta vastaan, päivärahaetus maksetaan ennakkoa vastaavilta osin hyvinvointialueelle sen pyynnöstä. Saman pykälän 3 momentin mukaan sairauspäiväraha voidaan maksaa hyvinvointialueelle joko osittain tai kokonaan hyvinvointialueen pyynnöstä käytettäväksi vakuutetun ja hänen perheensä huoltoon edellyttäen, että sairauspäivärahan maksamista sen saajalle itselleen ei voida pitää tarkoitustaan vastaavana hänen elämäntapojensa vuoksi.

Sairausvakuutuslain mukaisissa päivärahaetuuksissa päätös annetaan hallintolain mukaisesti eli etuuden myöntämisestä, hylkäämisestä, lakkauttamisesta, tarkistamisesta, oikaisemisesta ja takaisinperinnästä. Indeksitarkistuksesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta päätös annetaan vain pyynnöstä. Tilanteissa, joissa henkilö vaatii lainvoimaisen päätöksen oikaisua ilman, että hän esittää asiassa mitään uutta selvitystä, annetaan asiassa päätös tutkimatta jättämisestä.

Kansaneläkelaitoksen tilastotietojen mukaan vuonna 2024 tehtiin arviolta 703 000 ratkaisua sairauspäivärahasta ja arviolta 224 000 ratkaisua vanhempainpäivärahasta.

Sairausvakuutuslain 15 luvun 9 §:ssä säädetään suorakorvausmenettelystä. Lääkekorvausten suorakorvausmenettelyssä ei anneta hallintopäätöksiä, ellei henkilö erikseen pyydä kirjallista päätöstä. Kirjallisen päätöksen vaatiminen on melko harvinaista, joten valtaosassa tapauksista kirjallista päätöstä ei ole annettu. Kansaneläkelaitos ei anna vakuutetulle tai apteekille hallintopäätöstä myöskään niissä tilanteissa, joissa apteekin tilittämä suorakorvausta oikaistaan ja korvaus tai osa siitä evätään. Lääkekorvausten toimeenpano suorakorvausmenettelyssä on tosiasiallista hallintotoimintaa. Matkakorvausten ja yksityisen hoidon korvausten suorakorvausmenettelyssä ei anneta hallintopäätöksiä, kun etuus maksetaan palveluntuottajan tilityksen mukaisesti, ellei henkilö erikseen pyydä kirjallista päätöstä.

Sairausvakuutuslain 9 luvun 7 §:n mukaan vanhempainrahaan oikeutettu vanhempi voi luovuttaa yhteensä enintään 63 vanhempainrahapäivää vakuutetulle, joka on lapsen toinen vanhempi, lapsen huoltaja taikka luovuttavan vanhemman tai toisen vanhemman avio- tai avopuoliso. Vanhempainrahapäivien luovuttamisesta ilmoitetaan Kansaneläkelaitokselle ja ilmoituksen vanhempainrahapäivien luovuttamisesta voi perua siihen saakka, kunnes luovutetut päivät on käytetty. Kansaneläkelaitos ei anna vanhempainpäivärahan luovutusilmoituksen tai luovutusten perumisilmoitusten perusteella päätöstä asiakkaalle tai luovutuksen saajalle. Kansaneläkelaitos lähettää päivärahopäivien luovuttajalle ilmoituksen luovutuksen tai sen perumisen onnistumisesta tai siitä ettei luovutus tai sen peruminen ole mahdollista.

Vaikka sairausvakuutuslaissa ei ole erillistä säännöstä päätöksen antamisesta vaan päätöksen antamiseen sovelletaan hallintolakia, tämän ei lähtökohtaisesti arvioida aiheuttaneen ongelmia etuudenhakijoille päivärahaetuuksien ja korvausten osalta. Etuudenhakijat harvoin vaativat erillistä päätöstä tilanteissa, joissa sitä ei nykykäytännön perusteella anneta.

Päätöksen antamista koskevan sääntelyn puuttumisen ei arvioida aiheuttaneen ongelmia myöskään toimeenpanossa. Päätöksen antamista koskevan säännöksen lisäämisen sairausvakuutuslakiin arvioidaan kuitenkin selkeyttävän toimeenpanoa Kansaneläkelaitoksen soveltamis- ja ratkaisukäytännössä.

Etuuden keskeyttäminen tai vähentäminen muuttuneiden olosuhteiden vuoksi

Sairausvakuutuslaissa ei ole säännöstä etuuden keskeyttämisestä tai vähentämisestä muuttuneiden olosuhteiden vuoksi. Päätöksen poistamista koskevan 17 luvun 4 §:n 3 momentin mukaan, jos Kansaneläkelaitos tekee päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen, se voi keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisena siihen asti, kunnes asia on uudelleen ratkaistu.

Hallintolain 53 §:n 1 momentin mukaan käsitellessään asia- tai kirjoitusvirheen korjaamista viranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon toistaiseksi tai määrätä sen keskeytettäväksi. Säännöksen esitöissä todetaan, että täytäntöönpanoa edellyttäviä päätöksiä ovat esimerkiksi verojen ja maksujen määräämistä sekä erilaisten avustusten myöntämistä koskevat päätökset. Monissa tapauksissa päätöksen täytäntöönpano on ehditty aloittaa ennen korjaamisasian vireilletuloa. Hallintopäätöksen täytäntöönpano edellyttää pääsäännön mukaan päätöksen lainvoimaisuutta. Tällä tarkoitetaan sitä, ettei päätökseen voida enää hakea muutosta säännönmukaisia muutoksenhakekeinoja käyttäen. Valitusaikana tehdyllä valituksella on täytäntöönpanoa siirtävä vaikutus. Vaatimus lainvoimaisuudesta koskee ensisijaisesti

velvoittavia hallintopäätöksiä. Edunsaajat päätökset tulevat periaatteessa välittömästi lainvoimaisiksi, jos valitusoikeus päätöksestä on vain asianosaisella.⁵

Säännöksellä etuuden keskeyttämisestä tai vähentämisestä muuttuneiden olosuhteiden vuoksi on mahdollista ennaltaehkäistä takaisinperintätilanteita tai pienentää takaisinperittävää määrää. Takaisinperintätilanne syntyy, kun etuutta on maksettu aiheetta tai määrältään liian suurena. Tämä voi johtua esimerkiksi takautuvasti myönnetystä toisesta etuudesta, etuuden saajan ilmoitusvelvollisuuden laiminlyömisestä tai etuuden maksajan virheestä. Henkilö ei esimerkiksi ole ilmoittanut paluustaan työhön tai päiväraha on maksettu virheellisesti henkilölle itselleen, vaikka työnantaja on maksanut palkkaa poissaolon ajalta. Kyse voi olla myös esimerkiksi ulkomaille muutosta tai perhesuhteiden muutoksista, joista ei ole ilmoitettu Kansaneläkelaitokselle.

Sairausvakuutuslain 15 luvun 20 §:n 1 momentin mukaan, jos etuuden saajan olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada etuutta tai pienentää etuuden määrää, hänen tulee viipymättä ilmoittaa muutoksesta Kansaneläkelaitokselle. Pykälän mukaan tällainen olosuhteiden muutos on kyseessä, jos vakuutettu ryhtyy päivärahaetuuskaudella ansiotyöhön tai omaan työhön; vakuutettu on vuosilomalla tai muulla palkallisella vapaapäivällä myönnetyn vanhempainpäiväraajakson aikana; oikeus tämän lain mukaisen etuuden saamisen estävään tai etuutta vähentävään muun lain perusteella maksettavaan etuuteen alkaa; vakuutettu alkaa saada korvausta tämän lain mukaisista korvattavista kustannuksista muun lain perusteella; vakuutetun oikeus saada päivärahaa päättyy 8 luvun 5 §:ssä tai 9 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitetun rajoituksen vuoksi; vakuutettu muuttaa pois Suomesta; yrittäjän eläkelain tai maatalousyrittäjän eläkelain mukainen vakuutus lakkaa olemasta voimassa tai vakuutetun työtulon määrä muuttuu palkanmaksukaudella; vakuutetun osa-aikatyötä koskeva sopimus päättyy kesken osasairauspäivärahakauden; sekä olosuhteissa, joista vakuutetun on tullut ilmoittaa etuutta hakiessaan, tapahtuu muu 15 luvun 20 §:n 1 momentin 1–8 kohtaa vastaava muutos.

Koska sairausvakuutuslaissa ei ole säännöstä etuuden keskeyttämisestä ja vähentämisestä muuttuneiden olosuhteiden vuoksi, liikamaksuista saattaa muodostua suuruudeltaan merkittäviä, jos henkilö ei suostu virheellisen päätöksen oikaisuun. Kansaneläkelaitos voi soveltaa sairausvakuutuslain 17 luvun 4 §:n 3 momenttia vasta silloin, kun päätös on saavuttanut lainvoiman. Henkilön etuuden liikamaksun syntymiseen voidaan puuttua ennakolta maksuasteen asettamisella, mutta tällöinkin maksuastepeynnön tulee lähtökohtaisesti tulla henkilön omasta aloitteesta, koska asiasta ei ole säädetty.

Nykyinen sääntely voi johtaa siihen, että henkilölle saattaa muodostua suuriakin etuuden liikamaksuja, joita ei saada perittyä takaisin. Mikäli kyseessä on väärinkäytös eivätkä nyky säännökset mahdollista Kansaneläkelaitosta puuttumaan tässä kuvattuihin tilanteisiin nopeasti, voi syntynyt vahinko olla henkilölle suurempi, jonka myötä myös mahdollinen rikosoikeudellinen sanktio voi olla merkittävämpi.

Takaisinperintäprosessit ovat hallinnollisesti raskaita Kansaneläkelaitokselle. Lisäksi mitä suuremmasta takaisinperinnästä on kyse, sitä harvemmin saadaan virheellisesti maksettuja päivärahoja perittyä kokonaisuudessaan henkilöltä.

⁵ Hallituksen esitys 72/2002 vp Hallituksen esitys Eduskunnalle hallintolaiksi ja laiksi hallintolainkäyttölain muuttamisesta, s. 115.

2.1.2 Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaamisesta on säädetty sekä hallintolaissa että Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemissa etuuslaeissa. Asiavirheellä tarkoitetaan virhettä, joka johtuu siitä, että ratkaisun perusteena oleva selvitys on ollut ratkaisuun vaikuttavalla tavalla virheellistä tai puutteellista. Asiavirhe on kysymyksessä myös silloin, kun viranomaisen on soveltanut lakia väärin.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen, päätös perustuu ilmeisen vääriin lain soveltamiseen, päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain mukaan viranomaisella ei ole ehdotonta velvollisuutta selvänkään asiavirheen oikaisemiseen. Korjaamismenettelyn tarkoituksena on, että viranomaisen korjaa selvät ja luonteeltaan kiistattomat virheet, jotta tuomioistuinmenettelyyn ei tarvitse turvautua. Valitusajan päätyttyä asiavirheen korjaamiselle vaihtoehtoisena keinona saattaa tulla kysymykseen lainvoimaisen päätöksen purkaminen.⁶

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainitussa 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Asiavirhettä ei siten voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Säännöksen esitöiden mukaan suostumusta asiavirheen korjaamiseen ei tarvittaisi tilanteissa, joissa asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitataan lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Korjaamismenettelyyn ryhtyminen riippuisi viime kädessä viranomaisen harkinnasta.⁷

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen toimien on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia. Luottamuksensuojaperiaate rajoittaa edunsaajien päätösten peruuttamista taannehtivin vaikutuksin ja yleensäkin päätösten muuttamista yksityiselle haitalliseen suuntaan. Yksityisen tulee voida luottaa päätöksen pysyvyyteen. Periaatteella on siten yleistä laillisuusperiaatetta yksityisen hyväksi rajoittava merkitys. Luottamusta ei voida kuitenkaan suojata silloin, kun yksityinen on vilpillisellä menettelyllään aikaansaanut päätöksen

⁶ Olli Mäenpää, Hallintolaki ja hyvän hallinnon takeet (2024).

⁷ Hallituksen esitys HE 72/2002 vp Eduskunnalle hallintolaiksi ja laiksi hallintolainkäyttölain muuttamisesta, s. 113.

virheellisuuden. Myöskään viranomaisen lupaukset ja käsitykset eivät perusta suojaamisen arvoista luottamusta.⁸

Hallintovaliokunta käsitellessään hallituksen esitystä HE 72/2002 totesi mietinnössään ehdotetusta 50 §:n 2 momentista (HaVM 29/2002 vp — HE 72/2002 vp): ”Virheet saattavat johtua esimerkiksi virheellisestä tai puutteellisesta asian selvittämisestä, jolloin on usein hankalaa päätellä, onko virhe aiheutunut viranomaisesta vai asianosaisesta. Asianosainen on voinut myös jättää hakemuksensa puutteellisena, mutta viranomainen on kuitenkin ottanut asian ratkaistavakseen ja tehnyt virheellisen päätöksen. Tällaisessa tilanteessa virhe on aiheutunut sekä asianosaisen että viranomaisen menettelystä. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momenttia selvennettäväksi siten, että asianosaisen suostumusta ei tarvita, jos asianosaisen omasta menettelystä aiheutunut virhe on ilmeinen. Hallintovaliokunnan ehdottamassa muodossa 50 §:n 2 momentin viimeinen virke kuuluu seuraavasti: ”Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on *ilmeinen ja se on* aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.”

Asiavirheen korjaamista koskevat säännökset ovat samansisältöiset kaikissa etuuksissa, toimeentulotukea ja yleistä asumistukea lukuun ottamatta. Muista etuuslaeista poiketen toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997) ei säädetä mitään asiavirheen korjaamisesta.

Kansaneläkelaitoksen soveltamissa etuuslaeissa säädetään pääosin yhteneväisesti asiavirheen korjaamisesta. Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen. Tämän sääntelyn perusteella Kansaneläkelaitoksella ei ole ehdotonta velvollisuutta selvittääkään asiavirheen oikaisemiseen. Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Hallintolaista poiketen Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien virheen korjaamista koskevat säännökset edellyttävät, yleistä asumistukea lukuun ottamatta, hakijan suostumusta, mikäli kyseessä on virheen korjaaminen asianosaisen vahingoksi. Suostumus on pyydettävä ennen asiavirheen korjaamista. Jos henkilö ei anna kirjallista suostumustaan silloin, kun se on asiavirheen korjaamiseksi tarpeen, Kansaneläkelaitos voi hakea lainvoiman saaneen päätöksen poistamista sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta.

Hallintolaista poiketen Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien mukaan sen on tutkittava asia uudelleen, jos asiassa, jossa on kysymys evätyn etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn etuuden tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin kussakin etuuslaissa säädetään.

Osassa Kansaneläkelaitoksen soveltamia etuuslakeja säädetään asian uudelleen ratkaisemisesta muun etuuden myöntämisen johdosta. Tämän sääntelyn soveltamisala koskee tilanteita, joissa päätöksen virheellisyys johtuu takautuvasti myönnetystä etuudesta tai korvauksesta taikka aiemmin myönnetyn etuuden takautuvasta korotuksesta, ja myönnetty etuus tai korvaus on sellainen, että se estää etuuden maksamisen, vähentää etuuden määrää tai otetaan etuudessa

⁸ Hallituksen esitys HE 72/2002 vp Eduskunnalle hallintolaiksi ja laiksi hallintolainkäyttölain muuttamisesta, s. 20.

tulona huomioon. Näissä tilanteissa päätös voidaan oikaista vahingoksi ilman etuuden saajan suostumusta tai poistomenettelyä. Esimerkiksi kuntoutuslain 57 a §:n perusteella, jos kuntoutusrahaetuuden saajalle on päätöksen antamisen jälkeen takautuvasti myönnetty lain 22, 34, 36 tai 36 a §:n nojalla huomioon otettava etuus tai korvaus, Kansaneläkelaitos voi ilman asianosaisen suostumusta tai päätöksen poistamista ratkaista asian uudelleen.

Yleistä asumistukea koskevan lain (938/2014) 38 §:n mukaan päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Yleisen asumistuen osalta asiavirheen korjaamista koskeva säännös siis vastaa hallintolain 50 §:n 2 momentissa säädettyä. Asianosainen voi valittaa myös asiavirheen korjaamista koskevasta päätöksestä, mikä viime kädessä turvaa hänen oikeutensa myös silloin, kun päätös on korjattu häntä kuulematta.⁹

Vakuutus oikeus on 15.11.2019 antamassaan ratkaisussa katsonut, että Kansaneläkelaitos oli oikaissut asumistukipäätöksen vakuutetun vahingoksi pyytämättä hänen suostumustaan oikaaisuun tai hakematta oikaistavan päätöksen poistamista. Kansaneläkelaitos oli katsonut, että oikaaisu ei edellyttänyt vakuutetun suostumusta, koska oikaistun päätöksen virhe oli ollut ilmeinen ja se oli aiheutunut ruokakunnan omasta menettelystä. Vakuutus oikeus katsoi, että oikaistun päätöksen virheellisyyttä ei voitu pitää laissa tarkoitetulla tavalla ilmeisenä. Asiassa ei myöskään ollut osoitettu vakuutetun antaneen Kansaneläkelaitokselle virheellistä tietoa asumistuen määräytymiseen vaikuttavista seikoista ennen oikaistun päätöksen antamista. Vakuutetun ei muutoinkaan katsottu osoitetun omalla menettelyllään aiheuttaneen oikaistun päätöksen virheellisyyttä. Vakuutus oikeus katsoi, ettei myönnettyä asumistukea näin ollen voitu ilman sen saajan suostumusta oikaista hänen vahingokseen.¹⁰

Etuspäätösten korjaamiselle asianosaisen vahingoksi on, yleistä asumistukea lukuun ottamatta, säädetty tiukempi suostumusedellytys kuin muille hallintolain mukaisille hallintopäätöksille. Perusteluna tälle on esitetty se, että hallintolain 6 §:ssä nimenomaisesti säädetty luottamuksensuoja asettaa erityisen suuria vaatimuksia sosiaaliturvaa ja eläkevakuutusta hoitavan viranomaisen toiminnalle¹¹. Näin ollen etuspäätöksiä oikaistaessa on katsottu tarpeelliseksi säätää hallintolaista poikkeavasti siten, että asianosaisen vahingoksi tehtävä asiavirheen ja menettelyvirheen korjaaminen edellyttää aina asianosaisen suostumusta.

Työttömyysturvalain (1290/2002) 12 luvun 4 b §:n perusteella, jos työttömyysetuuden saajalle on myönnetty työllistymistä edistävän palvelun ajalle työttömyysetuutta ja 10 luvun 6 §:ssä mainittua kulukorvausta, koska hakija on antanut osallistumisestaan työllistymistä edistävään palveluun ilmeisen virheellisen tiedon, työttömyyskassa tai Kansaneläkelaitos voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista asian uudelleen. Säännös on muotoutunut eduskunnan perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella¹².

Yleistukilain (48/2026) 43 §:ään sisältyy työttömyysturvalain 12 luvun 4 b §:ää vastaava säännös asian uudelleen ratkaisemisesta työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolon vuoksi.

⁹ HE 52/2014 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleisestä asumistuesta ja eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain muuttamisesta, s. 27.

¹⁰ VakO 716:2019.

¹¹ HE 160/2003 vp Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemiin etuuksiin liittyvien menettelysäännösten muuttamisesta, esim. s. 3.

¹² PeVL 25/2013 vp - HE 90/2013 vp.

Yleistukilain mainitun säännöksen perusteella, jos yleistuen saajalle on myönnetty työllistymistä edistävän palvelun ajalle yleistukea ja työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:ssä tarkoitettua kulukorvausta, koska hakija on antanut osallistumisestaan työllistymistä edistävään palveluun ilmeisen virheellisen tiedon, Kansaneläkelaitos voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista asian uudelleen. Tämäkin säännös on muotoutunut eduskunnan perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella¹³.

Opintotukilain (65/1994) 30 c §:n perusteella, jos opiskelija ei ole lainkaan aloittanut opintojaan oppilaitoksessa, Kansaneläkelaitos voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista opintotukea koskevan asian uudelleen. Tämä tarkoittaa vain tilannetta, jossa opintoja ei ole harjoitettu yhdenkään päivän ajan. Korkeakouluopinnoissa tämä tarkoittaa esimerkiksi tilanteita, joissa oppilaitokseen valittu ei ota opiskelupaikkaa vastaan, luopuu opiskeluoikeudestaan tai ei ilmoittaudu läsnä olevaksi. Jos opintojen alkamispäivä vain siirtyy myöhemmäksi, ei voida katsoa, että opiskelija ei olisi lainkaan aloittanut opintoja oppilaitoksessa.

Hallituksen esityksessä HE 40/2015 vp eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta todettiin (s. 17): ”Toisen asteen opinnoissa säännös tulisi sovellettavaksi tilanteissa, joissa oppilaitos ilmoittaisi, ettei opiskelija ole ensimmäisenä lukuvuonna aloittanut opintojaan lainkaan eli osallistunut lainkaan opetukseen. Korkeakouluopinnoissa säännös tulisi käytännössä sovellettavaksi silloin, kun opiskelija ei olisi ilmoittautunut läsnä olevaksi opintojen ensimmäisenä vuonna. Ennen asian ratkaisemista uudelleen opiskelija kuuluttaisiin hallintolain edellyttämällä tavalla ja asian uudelleen ratkaisemisen jälkeen opiskelijalla olisi oikeus valittaa uudesta ratkaisusta. Muutos ei näin ollen heikentäisi hakijan oikeusturvaa.”

Etua saavan henkilön näkökulmasta nykyinen sääntely asiavirheen korjaamisesta tarkoittaa sitä, että henkilöltä tarvitaan suostumus vahingoksi oikaaisuun niissäkin tapauksissa, joissa virhe on ilmeinen ja aiheutunut hänen omasta menettelystään. Jos henkilö ei anna suostumustaan, hakee Kansaneläkelaitos päätöksen poistamista muutoksenhakuelimeltä. Kansaneläkelaitoksen tilastojen mukaan 88,5 % poistohakemuksista hyväksyttiin vuonna 2024. Poistoasioiden keskimääräinen käsittelyaika sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnassa oli vuonna 2024 lähes seitsemän kuukautta. Tilanteessa, jossa päätöksen virheellisyys ja korjaustarve on ilmeinen, erityisesti poistoprosessi on lähinnä asian käsittelyä viivästyttävä vaihe. Poistoprosessi on myös hallinnollisesti raskas. Lopputulos on etua saavan henkilön näkökulmasta yleensä sama riippumatta siitä, millä menettelyllä siihen on päädytty. Henkilö saa käsittelyn päätteeksi aina valituskelpoisen päätöksen, mikä toteuttaa oikeusturvaa.

Todetaan, että nykyisin Kansaneläkelaitoksen soveltamis- ja ratkaisukäytännössä on osittain tulkinnanvaraista, voiko Kansaneläkelaitos esimerkiksi oikaista väliaikaista päätöstä asiakkaan vahingoksi tilanteessa, jossa väliaikainen päätös on annettu asianmukaisesti sen hetkisten olosuhteiden vallitessa, mutta väliaikaisen päätöksen jälkeen asiakkaalle myönnetään takautuvasti etuus tai korvaus, joka vaikuttaa päivärahan määrään alentavasti.

Antamassaan lausunnossa luonnoksesta hallituksen esitykseksi yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi Kansaneläkelaitos ehdotti, että yleistukilakiin lisättäisiin mahdollisuus hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaisesti korjata virhe ilman asianosaisen suostumusta, jos virhe on ilmeinen ja aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä¹⁴. Esitystä ei muutettu

¹³ PeVL 41/2025 vp – HE 112/2025 vp.

¹⁴ [Lausuntopalvelu.fi](https://www.lausuntopalvelu.fi), [Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi](https://www.lausuntopyynto.fi).

Kansaneläkelaitoksen ehdottamalla tavalla. Hallituksen esityksessä HE 112/2025 vp yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi todetaan, että sen sijaan, että Kansaneläkelaitoksen lausuntokierroksella ehdottama muutos tehtäisiin vain työttömyyden perusteella maksettavaan yleistukilainsäädäntöön, ehdotetun muutoksen tarkoituksenmukaisuutta ja vaikutuksia voidaan arvioida koko Kansaneläkelaitoksen toimeenpaneman etuuslainsäädäntökokonaisuuden kannalta muiden lainsäädäntöhankkeiden yhteydessä. Lausunnossaan 17.10.2025 hallituksen esityksestä HE 112/2025 vp eduskunnan perustuslakivaliokunnalle professori Olli Mäenpää totesi: ”Hyvän hallinnon takeiden kannalta ei kuitenkaan ole täysin ongelmatonta, että hallintolaista tältä osin poikkeavan 1. lakiehdotuksen 39 §:n mukaan Kansaneläkelaitos ei voi korjata virheellistä tukipäätöstään, jos virhe johtuu hakijan omasta menettelystä, kuten tämän antamasta virheellisestä informaatiosta. Perusteluna esitetylle luottamuksensuojaperiaatteelle ei tällaisessa tilanteessa ole erityisen vakuuttavia perusteita. Takaisinperintä on tosin jälkikäteen mahdollista kohdistaa virheellisen päätöksen perusteella myönnettyyn tukeen, ja virheellinen päätös voidaan myös poistaa vaikeutetussa menettelyssä.¹⁵”

Todetaan, että perustuslain oikeusturvaa ja hyvän hallinnon takeita koskeva 21 § sekä hallintolain 6 §:n luottamuksensuojaperiaate eivät estäne sosiaaliturvalainsäädännön kehittämistä siten, että oikeussuojakeinot voisivat perustellusti olla erilaiset tilanteissa, joissa etuuspäätöksen ilmeinen asiavirhe ei johdu asianomaisen omasta menettelystä verrattuna tilanteisiin, joissa etuuspäätöksen ilmeinen asiavirhe johtuu asianomaisten omasta menettelystä. Ottaen huomioon, että hallinnon toiminnassa luottamuksensuoja merkitsee sitä, että yksityisellä henkilöllä tulee perustelluin edellytyksin olla oikeus luottaa viranomaisten toimintaan, ei edes sosiaaliturvalainsäädännön kehittämisessä voitane ottaa lähtökohdaksi sitä, että ilmeisen asiavirheen aiheuttaneella henkilöllä tulisi aina olla samoin perustelluin edellytyksin oikeus luottaa etuuspäätöksen muuttumattomuuteen kuin henkilöllä, joka ei ole omalla toiminnallaan myötävaikuttanut virheellisen päätöksen tekemiseen. Sosiaaliturvalainsäädännön kehittämisellä nykytilanteesta poikkeavalla tavalla voidaan muun muassa edistää etuusasian käsittelyn joutuisuutta, vähentää sekä asianomaisen että Kansaneläkelaitoksen hallinnollista taakkaa sekä vähentää aiheettomia etuusmaksuja ja edistää takaisinperintää.

Kansaneläkelaitoksen takaisinperintäprosessin voidaan katsoa alkavan perustepäätöksen antamisesta. Perustepäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla takaisinperinnän perusteena oleva liikamaksu syntyy. Perustepäätökseen päädytään joko asiavirheen korjaamisen, poistomenettelyn tai tuen tarkistamisen kautta.

Perustepäätöksen yhteydessä henkilöä kuullaan hallintolain mukaisesti liikamaksusta, ellei perinnästä luovuta vähäisyysperusteella päätöksen yhteydessä. Kuulemisprosessin jälkeen Kansaneläkelaitos antaa valituskelpoisen päätöksen takaisinperinnästä. Jos henkilö valittaa perustepäätöksestä, antaa Kansaneläkelaitos takaisinperintäpäätöksen kuitenkin pääsääntöisesti vasta sen jälkeen, kun valitusasia on lainvoimaisesti ratkaistu. Jos Kansaneläkelaitos on päättänyt periä liikaa maksettua etuutta takaisin, siirrytään perintävaiheeseen, jota toteutetaan ensisijaisesti vapaaehtoisen perinnän keinoin. Viime kädessä oikeudellinen perintä on mahdollinen.

2.1.3 Asiavirheen korjaaminen yleistukea koskevassa työvoimapoliittisessa asiassa

Työttömyysturvalaissa ja yleistukilaissa säädetään työvoimapoliittisen lausunnon antamisesta. Työvoimaviranomainen tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus) antaa työttömyysetuuden (ansiopäivärahan ja yleistuen) maksamisen työvoimapoliittisista

¹⁵ [Asian käsittelytiedot HE 112/2025 vp \(Eduskunnan sivut\).](#)

edellytyksistä Kansaneläkelaitosta ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon. Tiedyt harkintaa vaativat lausunnonantamistehtävät on keskitetty valtakunnallisesti KEHA-keskukseen.

Jos työvoimapoliittista lausuntoa joudutaan korjaamaan työnhakijan vahingoksi, työvoimaviranomainen tai KEHA-keskus kuulee työnhakijaa hallintolain 34 §:n perusteella. Vakiintuneessa soveltamiskäytännössä on katsottu, ettei lausunnon muuttamiseen tarvita työnhakijan suostumusta, koska muodollisesti kyse ei ole päätöksestä. Käytännössä työvoimapoliittisen lausunnon korjaaminen tarkoittaa sitä, että aiempi lausunto kumotaan ja työnhakijan työttömyysturva-oikeudesta annetaan uusi työvoimapoliittinen lausunto.

Tarve korjata annettua työvoimapoliittista lausuntoa voi johtua esimerkiksi siitä, että työvoimaviranomainen tai KEHA-keskus havaitsee lausunnossa virheen tai työnhakija ilmoittaa takautuvasti tietoja, jotka vaikuttavat työvoimapoliittisessa lausunnossa ilmoitettuun etuasian ratkaisuun. Lisäksi työttömyyskassa tai Kansaneläkelaitos voivat pyytää työvoimaviranomaiselta tai KEHA-keskukselta asian käsittelemistä uudelleen esimerkiksi silloin, kun työnhakija on ilmoittanut työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle työssäolosta, yritystoiminnasta tai opinnoista, eikä näistä ole aiemmin annettu työvoimapoliittista lausuntoa.

Kun työttömyyskassa tai Kansaneläkelaitos on saanut uuden aiemmasta poikkeavan työvoimapoliittisen lausunnon, se pyytää työnhakijan suostumusta aiemman työvoimapoliittisen lausunnon perusteella antamansa päätöksen uudelleen käsittelemiseksi. Työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen antamasta uudesta päätöksestä voi valittaa sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakuntaan ja sen päätöksestä vakuutus-oikeuteen.

Työvoimaviranomainen ja KEHA-keskus antavat työvoimapoliittisia lausuntoja sekä työttömyyskassoille että Kansaneläkelaitokselle, eikä työvoimaviranomaisella tai KEHA-keskuksella välttämättä ole lausuntoa annettaessa edes tietoa siitä, hakeeko työnhakija ansiopäivärahaa vai yleistukea. Tästä syystä on tarkoituksenmukaista, että työvoimaviranomaisen ja KEHA-keskuksen noudattamat menettelytavat ovat riippumattomia siitä, millaisia menettelytapoja työttömyyskassat ja Kansaneläkelaitos noudattavat, jos näissä on olennaisia eroavaisuuksia.

2.1.4 Kuntoutusrahan maksukaudet

Kuntoutuslain 46 §:ssä säädetään kuntoutusetuuden ja kuntoutusrahaetuuden maksamisesta ja korvaamisesta. Pykälän 2 momentin mukaan ensimmäinen maksukausi käsittää 6 ensimmäistä arkipäivää kuntoutusrahaoikeuden alkamisesta ja kukin seuraava maksuerä 25 arkipäivää. Jos kuntoutus toteutetaan lyhyemmissä jaksoissa, maksukausi on toteutuneen jakson mittainen.

Kansaneläkelaitoksen toimeenpanotyössä on havaittu, että nykyinen sääntely voi usein johtaa henkilön kannalta epätarkoituksenmukaisiin tilanteisiin, joissa hän voi saman kuukauden aikana saada maksuun useampia pienempiä eriä. Tällöin kuntoutusrahan maksaminen ei ole samalla tapaa ennakoitavissa kuin esimerkiksi työttömyysturvan tai sairauspäivärahan. Erityisesti ammatillisen kuntoutuksen kohdalla 46 §:n 2 momentin jälkimmäinen virke on johtanut siihen, että kuntoutujalle maksetaan useita pieniä eriä, sillä lyhyemmissä jaksoissa toteutetun kuntoutuksen on katsottu viittaavan myös tilanteisiin, jossa henkilö saa lyhyiden kuntoutusjaksojen välillä väliajan kuntoutusrahaa toimeentulonsa turvaamiseksi. Tämä voi johtaa siihen, että kuntoutuja saa viikoittain maksuun pieniä eriä, jos kuntoutus toteutuu esimerkiksi aina muutamien päivien jaksoissa kerrallaan. Esimerkiksi Kansaneläkelaitoksen järjestämässä työkokeilussa ja työhönvalmennuksessa on erilaisia kuntoutusta suunnittelevia tapaamisia sekä työnhakuun ja työskentelyyn liittyviä vaiheita, joiden kesto ja tapaamistiheys

vaihtelevat. Lisäksi palveluissa voi tietyn edellytyksin käyttää erilaisia jaksotus- ja joustomahdollisuuksia.

Kansaneläkelaitoksen soveltamis- ja ratkaisukäytännössä on havaittu, että kuntoutujat eivät aina tiedä, milloin ja kuinka paljon kuntoutusrahaa tulee maksuun, mikä voi vaikeuttaa talouden hallintaa ja aiheuttaa huolta toimeentulosta sekä lisätä yhteydenottoja Kansaneläkelaitokseen. Työttömät kuntoutujat kokevat työttömyysetuuden turvallisemmaksi etuudeksi, sillä se maksetaan säännöllisesti kuukausittain. Taloudellisen tilanteen epävarmuus ja etuuksien monimutkaisuus voivat pahimmillaan estää kuntoutukseen osallistumisen. Kansaneläkelaitoksessa on havaittu, että työttömyysetuutta saavat henkilöt eivät välttämättä hakeudu kuntoutukseen, vaikka heillä voisi olla oikeus kuntoutukseen, vaan pysyvät työttömyysturvajärjestelmän piirissä. Asiakkaat saattavat jopa keskeyttää kuntoutuksen tai jättää sen kokonaan väliin, koska kuntoutusrahan maksujaksot ovat vaikeasti ennakoitavissa ja hahmotettavissa.

2.2 Työttömyysturvalain sovitellun työttömyysetuuden määrä

Voimassa olevan työttömyysturvalain (1290/2002) 4 luvun 5 §:ssä säädetään etuuden määrästä.

Mainitun 5 pykälän 1 momentti sisältää perussäännön sovitellun etuuden määrästä. Säännös koskee paitsi ansiopäivärahaa myös peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea ja jatkossa nämä perusturvaetudet korvaavaa työttömyyden perusteella maksettavaa yleistukea. Säännöksen mukaan soviteltu työttömyysetuus lasketaan siten, että täydestä (tai vähennettävän sosiaalietuuden huomioimisen vuoksi vähennetystä) työttömyysetuudesta vähennetään 50 prosenttia saadusta tulosta.

Pykälän 2 momentti sisältää säännöksen soviteltua ansiopäivärahaa koskevasta enimmäis- ja vähimmäismäärästä. Enimmäismäärää koskevan säännöksen mukaan sovitellun ansiopäivärahan määrä lasketaan siten, että se ja tulo sovittelujaksolla aikana yhteensä ovat enintään ansiopäivärahan perusteena olevan palkan suuruinen. Säännöstä sovellettaessa huomioidaan koko se tulo, jonka henkilö on sovittelujaksolla saanut, ei siis yksinomaan 1 momentissa tarkoitettua 50 prosenttia saadusta tulosta. Tämän saadun kokonaistulon ja sovitellun ansiopäivärahan yhteismäärä voi olla enintään se euromäärä, joka on täyden ansiopäivärahan perusteena. Tavoitteena on, että osittaisen työllistymisen tulojen ja ansiopäivärahan yhteismäärä ei ylittäisi ansiopäivärahan perusteeksi laskettua palkkaa, mikä voisi luoda esteen kokoaikatyöhön siirtymiselle.

Vähimmäismääräsäännöksen tarkoitus on estää se, että enimmäismääräsäännöksen vuoksi henkilön soviteltu ansiopäiväraha jäisi pienemmäksi kuin peruspäivärahan tai työmarkkinatuen, jatkossa yleistuen, saajalle 1 momentin perusteella maksettava soviteltu työttömyysetuus olisi. Soviteltuna ansiopäivärahana maksetaan siis kuitenkin vähintään niin paljon kuin henkilöllä olisi oikeus saada soviteltuna perusturvaetuutena.

Yleistukilain 15 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan yleistukeen sovelletaan, mitä säädetään työttömyysturvalain 4 luvun 5 §:n 1 momentissa etuuden määrästä.

Vaikka työttömyysturvalain 4 luvun 5 §:n säännös sinänsä sisältää erittäin toimivan laskentaa koskevan säännön, sen ei arvioida olevan erityisen selkeä ja informatiivinen henkilöiden näkökulmasta. Osana työttömyysetuuden sovitellun suojaosan poiston jälkeistä työtä on linjattu, että työttömyysetuuden sovitellua koskevaa säännöstä kehitetään. Säännöksestä tulisi käydä selkeämmin ilmi, miten sovitellu tapahtuu, ja missä määrin laskukaavan perusteella käyttöön

jäävä tulo edelleenkin kannustaa ottamaan vastaan osittaista työtä tai harjoittamaan sivutoimista yrittäjätoimintaa.

2.3 Yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoitus

Työttömyyskassalain 25 § koskee yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoitusta. Mainitun pykälän 2 momentti koskee valtion ja kotikunnan rahoitusosuuden määrää tilanteessa, jossa ansiopäiväraha työttömyysturvalain 4 luvussa tarkoitetuissa tilanteissa maksetaan soviteltuna tai vähennettynä. Lisäksi, sellaisena kuin momentti on voimassa 30.4.2026 saakka, momentissa säädetään, että jos yrittäjän ansiopäivärahaa maksetaan työttömyysturvalain 2 luvun 7 §:n 1 momentin 5 tai 6 kohdan perusteella yrittäjän perheenjäsenelle tämän lomautuksen tai työntöön keskeytyksen ajalta, ansiopäivärahaan ei makseta valtionosuutta tai ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuutta. Vuonna 2025 työttömyysturvalain 2 luvun 7 §:n nojalla annettiin yhteensä 39 työvoimapoliittista lausuntoa. Tiedossa ei ole, kuinka moni näistä lausunnoista annettiin kyseisten 5 tai 6 kohdan perusteella.

Työttömyyskassalain 25 §:n 2 momenttia on muutettu 1.5.2026 voimaan tulevalla lailla (laki 52/2026, HE 112/2025 vp). Mainitussa hallituksen esityksessä ei kuitenkaan ehdotettu muutosta yrittäjän perheenjäsenelle maksettavan ansiopäivärahan rahoitukseen. Momenttia tulisi muuttaa siten, että sen soveltaminen 1.5.2026 alkaen vastaisi 30.4.2026 saakka voimassa olevaa säännöstä, jotta myöskään 1.5.2026 alkaen mainituissa tilanteissa ansiopäivärahaan ei kohdistuisi valtion tai kotikunnan rahoitusosuutta.

3 Tavoitteet

Hallitus uudistaa sosiaaliturvaa siten, että järjestelmä on yksinkertaisempi ja työhön kannustavampi.

Menettelytapasääntelymuutosten tavoitteena on yhtenäistää Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuksien menettelysäännöksiä.

Työttömyysturvalain sovittelua koskevan säännöksen muutoksen tavoitteena on selkeyttää sitä, miten sovittelu tapahtuu, ja kannustaa ottamaan vastaan osittaista työtä tai harjoittamaan sivutoimista yrittäjätoimintaa.

Kansaneläkelaitoksen toimeenpaneman etuuslainsäädännön menettelysäännösten yhtenäistäminen sekä työttömyysturvalain sovittelua koskevan säännöksen kehittäminen toteuttavat hallitusohjelman kirjausta sosiaaliturvan sujuvoittamisesta.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Kuntoutusrahan maksukausia koskeva säännös ehdotetaan muutettavaksi.

Sairausvakuutuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös päätöksen antamisesta. Kansaneläkelaitoksen tulisi antaa etuuden myöntämistä, epäämistä, tarkistamista, lakkauttamista ja takaisinperintää koskevassa asiassa hakijalle kirjallinen päätös. Päätöstä ei tarvitse antaa, jos etuuden tarkistaminen johtuu yksinomaan indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain tai asetuksen nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta, ellei hakija tätä päätöstä erikseen vaadi.

Sairausvakuutuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös etuuden maksamisen keskeyttämisestä tai vähentämisestä muuttuneiden olosuhteiden vuoksi. Etuuden maksaminen voitaisiin väliaikaisesti keskeyttää tai maksettavan etuuden määrää vähentää, jos on ilmeistä, että sen saajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole siihen enää oikeutta tai etuuden määrää tulisi vähentää. Keskeyttämisestä ja vähentämisestä olisi välittömästi ilmoitettava etuudensaajalle ja etuutta koskeva päätös olisi annettava viivytyksettä.

Asiavirheen korjaamista koskevaa sääntelyä etuuslaeissa ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotuksen mukaan Kansaneläkelaitos jatkossa soveltaisi asiavirheen korjaamiseen hallintolain 50 §:ää. Muutoksen johdosta Kansaneläkelaitos voisi korjata asiavirheen asianosaisen vahingoksi ilman asianosaisen suostumusta, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Ehdotus ei koskisi lakia toimeentulotuesta (1412/1997).

Työttömyysturvalain sovitellun työttömyysetuuden määrää koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että säännöksestä kävisi nykyistä selkeämmin ilmi, miten työttömyysetuuden sovittelemiseen tehdään. Säännökseen ei tehtäisi sisällöllisiä muutoksia. Pykälä vastaisi edelleen voimassa olevaa pykälää ja pykälään tehtävillä muutoksilla pelkästään selkeytettäisiin sen sanamuotoa eivätkä muutokset siten vaikuttaisi sovitellun työttömyysetuuden määrään.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyyskassalakeja siten, että sen soveltaminen 1.5.2026 alkaen vastaisi 30.4.2026 saakka voimassa olevaa säännöstä yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoituksesta.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Hallitus on antanut eduskunnalle kevädistuntokaudella tämän hallituksen esityksen lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön valmisteleman hallituksen esityksen (HE 49/2026 vp) eduskunnalle Kansaneläkelaitoksen tietojenvaihtoa koskevan lainsäädännön muuttamiseksi. Mainitussa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi toimeentulotuesta annettua lakia, yleisestä asumistuesta annettua lakia, eläkkeensaajan asumistuesta annettua lakia, pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annettua lakia ja sairausvakuutuslakia. Kansaneläkelaitoksen tiedonsaantioikeutta koskevia säännöksiä toimeentulotukilaissa, yleistä asumistukea koskevassa laissa ja eläkkeensaajan asumistukea koskevassa laissa ehdotetaan muutettavaksi siten, että niissä säädettäisiin nykyistä täsmällisemmin ja tarkkarajaisemmin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada rahalaitoksilta tietoja, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten. Lisäksi mainittuihin lakeihin ehdotetaan säännöksiä, joissa säädettäisiin oikeudesta tehdä näitä tietoja koskevia kyselyjä pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmän avulla. Mainitussa hallituksen esityksessä esitetyn tietojenvaihdon tavoitteena on väärinkäytösten ja virheellisten maksujen estäminen ja paljastaminen sekä hallinnollisen taakan vähentyminen, Kansaneläkelaitoksen toiminnan tehostuminen ja etuudenhakijan asioinnin sujuvoittaminen. Kokonaisuutena mainittu esitys ja tämä esitys yhdessä edistävät asianmukaista ja viivytyksetöntä viranomaistoimintaa sekä hyvän hallinnon perusteisiin kuuluvaa luottamuksensuojaa, kun Kansaneläkelaitoksen asiakkailta pyydettyvät lisäselvitykset vähenevät, asiavirheet etuuspäätöksissä vähenevät ja etuuksien liikamaksuista johtuvat takaisinperinnät vähenevät. Myös virheellisten päätösten poistamiseen liittyvä hallinnollinen työ vähenee asiakkaan osalta, Kansaneläkelaitoksessa ja muutoksenhakuasteissa.

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksen taloudelliset vaikutukset arvioidaan vähäisiksi.

Vaikutukset kotitalouksien asemaan

Sairausvakuutuslakiin ehdotettu säännös päivärahaetuuden maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä ja vähentämisestä vähentäisi virheellistä etuusmaksatusta ja etuuksien takaisinperintätilanteita. Etuuslakeihin ehdotettu asiavirheen korjaaminen ilman asianosaisen suostumusta edistäisi etuusasian käsittelyn joutuisuutta.

Sovitellun työttömyysetuuden määrää koskevalla ehdotuksella ei olisi vaikutusta maksettavan sovitellun työttömyysetuuden määrään. Säännöksen selkeyttämisellä voi olla myönteinen vaikutus osa-aikatyön ja lyhytkestoisen, määräaikaisen työn (enintään 2 viikkoa kestävä kokoaikatyö) vastaanottamiseen. Tällöin tarve saada työttömyysturvaa vähenisi, ja samoin tarve yleiseen asumistukeen ja toimeentulotukeen voisi vähentyä. Koska palkkatulon verotus on keveämpää kuin etuustulon, henkilön käytettävissä olevan nettotulon määrä kasvaisi.

Vaikutukset työllisyyteen

Sovitellun työttömyysetuuden määrää koskevan säännöksen selkeyttämisellä voi olla myönteinen vaikutus osa-aikatyön ja lyhytkestoisen, määräaikaisen työn (enintään 2 viikkoa kestävä kokoaikatyö) vastaanottamiseen. Kuitenkin sovitellun työttömyysetuuden määrän selkeytyksen vaikutukset työllisyyteen riippuvat käyttäytymisvaikutuksista.

4.2.2 Muut ihmisvaikutukset ja yhteiskunnalliset vaikutukset

4.2.2.1 Vaikutukset sosiaaliturvajärjestelmään

Sairausvakuutuslakiin ehdotettavat säännökset päätöksen antamisesta ja päivärahaetuuden maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä ja vähentämisestä yhdenmukaistaisivat etuuksien menettelytapasääntelyä.

Ehdotukset päivärahaetuuden maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä ja vähentämisestä vähentäisivät virheellistä etuusmaksatusta ja etuuksien takaisinperintätilanteita. Lisäksi mainitut sairausvakuutuslain ehdotukset ja asiavirheen korjaamista koskevat ehdotukset vähentäisivät takaisinperintään ja virheellisten päätösten poistamiseen liittyvää hallinnollista työtä asiakkaan osalta, Kansaneläkelaitoksessa ja muutoksenhakuasteissa.

Asiavirheen korjaamista koskevat muutokset sujuvoittaisivat etuuksien toimeenpanoa ja nopeuttaisivat virheellisten päätösten korjaamista. Hallintolain mukaisesti asianosaiselle varattaisiin tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Asianosaisella olisi nykytilaa vastaavasti valitusoikeus asiavirheen korjaamista koskevasta päätöksestä ja mahdollisuus vaatia virheellisen lainvoimaisen päätöksen poistamista.

Sovitellun työttömyysetuuden määrää koskevan säännöksen muutos selkeyttäisi sääntelyä. Jos tavoite säännöksen aiempaa paremmasta ymmärrettävyydestä toteutuu, henkilöiden sovittelua koskevat virhekäsitykset vähenisivät.

4.2.2.2 Perus- ja ihmisoikeudet

Perustuslain 21 § koskee oikeusturvaa. Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin on turvattu myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa. Silloin, kun muutoksenhakulautakunnissa on sovellettavana Euroopan unionin oikeus, menettelyä koskee myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan määräys siitä, että jokaisella tulee olla oikeus oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin kohtuullisessa ajassa laillisesti aiemmin perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa.

Hallintolaki on hallintoasian asianmukaista käsittelyä, hallintomenettelyä ja hyvän hallinnon perusteita määrittelevä laki¹⁶. Hallintolakia pääsääntöisesti sovelletaan Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuskien käsittelyyn. Kansaneläkelaitoksen soveltamassa etuuslainsäädännössä on hallintolaista poikkeavia menettelysäännöksiä.

Sairausvakuutuslaissa säädettäisiin jatkossa päätöksen antamisesta sekä maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä tai vähentämisestä. Asiantuntijien korjaamisesta säädettäisiin samansisältöisesti informatiivisella viittauksella hallintolain 50 §:ään Kansaneläkelaitoksen soveltamissa etuuslaeissa, muutos ei kuitenkaan koskisi lakia toimeentulotuesta. Ehdotettu sääntely on merkityksellistä perustuslain oikeusturvaa ja hyvän hallinnon takeiden turvaamista koskevan 21 §:n kannalta.

Asiantuntijien korjaamiseen ilman asianosaisen suostumusta liitetyllä ilmeisyysvaatimuksella on liityntä hallintolain 6 §:ssä ilmaistuun hyvän hallinnon perusteisiin kuuluvaan luottamuksensuojan periaatteeseen, joka muun muassa rajoittaa edun suovien päätösten peruuttamista taannehtivin vaikutuksin ja yleensäkin päätösten muuttamista yksityiselle haitalliseen suuntaan.

Esityksessä ei ehdoteta erikseen säädettäväksi velvollisuudesta varata asianosaiselle tilaisuutta tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Tämä ei katsota olevan ongelmallista, koska Kansaneläkelaitoksessa etuusasian käsittelyyn sovelletaan hallintolain asianosaisen kuulemista koskevia säännöksiä. Hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Asian ratkaisemisesta asianosaista kuulematta säädetään hallintolain 34 §:n 2 momentissa.

Kun asiantuntija voitaisiin korjata asianosaisen vahingoksi ilman asianosaisen suostumusta, kuulemisen välttämättömyys ennen asian ratkaisua korostuisi asianosaisen keskeisenä oikeussuojakeinona. Tilanteessa, jossa suostumusta päätökseen korjaamiseen ei olisi, asianosaisen oma selvitys asiassa voisi olla ratkaiseva arvioitaessa sitä, onko virhe ollut sillä tavalla ilmeinen ja aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä, että päätöksen korjaamista asianosaisen vahingoksi koskevat edellytykset täyttyvät. Kuulematta jättäminen on menettelyvirhe. Muutoksenhakuelimet voivat kuulematta jättämisen perusteella poistaa päätöksen ja palauttaa asian uudelleen käsiteltäväksi Kansaneläkelaitokselle.

Asiantuntijien korjaamisesta ehdotetulla tavalla asianosainen saisi valituskelpoisen uuden päätöksen, josta hän voisi heti valittaa. Kansaneläkelaitoksen soveltamien etuuslakien

¹⁶ Olli Mäenpää, Hallintolaki ja hyvän hallinnon takeet (2024).

valitusoikeus sekä viime kädessä lainvoimaisen päätöksen poistomenettely turvaisi asianosaisen oikeudet myös silloin, kun päätös olisi korjattu ilman hänen suostumustaan.

Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemissa etuuksissa noudatetaan kaksiasteista muutoksenhakujärjestelmää, jossa ensimmäisenä asteena toimii muutoksenhakulautakunta ja toisena oikeusasteena vakuutus-oikeus. Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemia etuusasioita käsittelevä sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta on lailla perustettu riippumaton ensimmäisen asteen muutoksenhakuelin.

Kansaneläkelaitoksen päätökseen tulee hakea muutosta etuuslainsäädännössä säädettyssä määräajassa. Jos Kansaneläkelaitos hyväksyy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa hakea muutosta muutoksenhakulautakunnalta. Jos Kansaneläkelaitos ei voi oikaista valituksen kohteena olevaa päätöstä, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa muutoksenhakulautakunnan käsiteltäväksi. Muutoksenhakulautakunnan päätöksestä voi valittaa vakuutus-oikeuteen. Vaikka sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutus-oikeudelle tehtävä valitus on saapunut säädetyn määräajan jälkeen, valitus voidaan ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painavia syitä.

Kansaneläkelaitoksen soveltamassa etuuslainsäädännössä säädetään päätöksen poistamisesta. Jos Kansaneläkelaitoksen antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lain vastainen, sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluiksi ennen asian ratkaisemista. Muutoksenhakulautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Huomioon ottaen hallintolaissa säädetty kuulemisvelvollisuus sekä Kansaneläkelaitoksen soveltamien etuuslakien valitusoikeus ja lainvoimaisen päätöksen poistomenettely voidaan katsoa, että asiavirheen korjaamista koskeva muutos ei heikentäisi olennaisella tavalla perustuslaissa turvatun oikeusturvan toteutumista, vaikka Kansaneläkelaitoksen asiakkailta poistettaisiin suostumukseen ja poistomenettelyyn perustuva oikeussuojakeino ehdotetuissa, käyttöalaltaan sängen rajatuissa asiavirheen korjaamisen tilanteissa.

Ehdotettu sääntely asiavirheen korjaamisesta edistäisi etuusasioiden käsittelyn joutuisuutta Kansaneläkelaitoksessa. Perustuslakivaliokunta on antanut asioiden käsittelyn joutuisuuden tavoitteelle merkitystä hyvän hallinnon takeiden turvaamisen kontekstissa¹⁷. Hitaat hallinnolliset prosessit voivat myös käytännössä estää etuuksien takaisinperinnän täysimääräisen toteutumisen tai rikosvastuun toteutumisen.

Jos tavoite sovittelun työttömyysetuuden määrää koskevan säännöksen aiempaa paremmasta ymmärrettävyydestä toteutuu, sovittelua koskevat virhekäsitykset vähenisivät. Tällä voi olla myönteinen vaikutus osa-aikatyön ja lyhykestoisen, määräaikaisen työn (enintään 2 viikkoa kestävä kokoaikatyö) vastaanottamiseen. Ehdotettu selkeytys osaltaan turvaa perustuslain 18 §:ssä turvattua oikeutta työhön. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään kiinnittänyt huomiota sääntelyn selkeyteen ja korostanut myös, että sääntelyn selkeyteen on

¹⁷ PeVL 25/2013 vp - HE 90/2013 vp.

syitä kiinnittää erityistä huomiota perusoikeuskytkentäisessä sääntelyssä, joka koskee luonnollisia henkilöitä heidän tavanomaiseen elämäänsä kuuluvissa toiminnoissa¹⁸.

4.2.2.3 Vaikutukset Ahvenanmaan maakunnassa

Ahvenanmaan itsehallinnosta säädetään perustuslaissa ja Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991). Ahvenanmaan maakunnan itsehallinto perustuu Kansainliiton vuonna 1921 tekemiin päätöksiin ja hyväksymään sopimukseen sekä kansalliseen maakunnan itsehallintoa koskevaan lainsäädäntöön. Itsehallintoa koskevan lainsäädännön tehtävänä on turvata ja taata maakunnan väestölle sen ruotsin kielen ja kulttuurin sekä paikallisten tapojen säilyttäminen ja sallia väestön niin itsenäisesti kuin mahdollista järjestää olonsa maakunnan valtio-oikeudellisen aseman rajoissa. Perustuslain 120 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnalla on itsehallinto sen mukaan kuin Ahvenanmaan itsehallintolaissa erikseen säädetään.

Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan Ahvenanmaan maakunnalla on itsehallinto sen mukaan kuin mainitussa laissa säädetään. Ahvenanmaan maakuntapäivät edustaa maakunnan väestöä itsehallintoa koskevissa asioissa. Maakuntapäivät säätää lakeja maakuntaa varten (maakuntalait). Maakunnan yleinen johto ja hallinto kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle ja sen alaisille viranomaisille. Maakunnan hallitus voi maakuntalaissa säädetyin valtuuden nojalla antaa asetuksia maakunnan toimivaltaan kuuluvissa asioissa.

Maakunnan lainsäädäntövaltaa koskeva toimivalta on määritelty niin, että Ahvenanmaan itsehallintolaki sisältää yksityiskohtaisen luettelon niistä asioista, joita koskeva toimivalta on maakunnalla. Lisäksi laki sisältää yksityiskohtaiset säännökset niistä asioista, jotka kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 1, 13, 14 ja 23 kohtien mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maakunnan hallitusta ja sen alaisia viranomaisia ja laitoksia, sosiaalihuoltoa, opetusta ja työllisyyden edistämistä. Itsehallintolain perustelujen mukaan opetuksen ja työllisyyden edistämisen oikeudenalaan kuuluu myös ammatinvalintaa ja työnvälitystä koskeva lainsäädäntö. Vakuutus sopimuksia ja sosiaalivakuutusta koskeva lainsäädäntövalta kuuluu itsehallintolain 27 §:n 11 kohdan ja 29 § 1 momentin 3 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Kuntoutuslaki kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Kuntoutusrahan maksukausia koskevalla ehdotuksella ei arvioida olevan vaikutuksia Ahvenanmaan maakuntaan. Kansaneläkelaitos vastaa kuntoutuslain toimeenpanosta Ahvenanmaan maakunnassa.

Sairausvakuutuslaki, laki vammaisetuksista (570/2007), kansaneläke, takuueläke ja eläkkeensaajan asumistuki kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Yleinen asumistuki, lasten kotihoidon tuki ja opintotuki kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Elatustuki ja lapsilisä kuuluvat maakunnan lainsäädäntövaltaan, ja Ahvenanmaa soveltaa elatustukilakia (580/2008) sekä lapsilisälakia (796/1992) ns. blankettilain nojalla. Kansaneläkelaitos toimeenpanee elatustuen ja lapsilisän myös Ahvenanmaalla. Äitiysavustus

¹⁸ PeVL 51/2016 vp – HE 215/2016 vp.

kuuluu maakunnan lainsäädäntövaltaan, ja Ahvenanmaa soveltaa äitiysavustuslakia (477/1993) ns. blankettilailla.

Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta (133/2010) kuuluu maakunnan lainsäädäntövaltaan. Maakunta on säätänyt maakuntalain tulkkauspalvelulain soveltamisesta maakunnassa (Landskapslag (2010:99) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om tolkningstjänst för handikappade personer).

Ahvenanmaan työttömyysturvasta säädetään työttömyysturvalain soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetussa maakuntalaissa (landskapslagen (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa).

4.2.3 Vaikutukset toimeenpanijoihin

Vaikutukset Kansaneläkelaitokseen

Kuntoutusrahan maksukausia koskevan sääntelyn muuttaminen

Muutos voisi vähentää vähäisessä määrin Kansaneläkelaitoksen toimintamenoja, sillä selkeämmin määräytyvät maksukaudet vähentäisivät Kansaneläkelaitokseen tulevia yhteydenottoja. Muutos aiheuttaisi järjestelmämuutoksia Kansaneläkelaitoksen etuusjärjestelmiin.

Sairausvakuutuslain päivärahaetuuden maksamisen väliaikainen keskeyttäminen tai vähentäminen

Sairausvakuutuslakiin ehdotettu muutos päivärahaetuuden maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä tai vähentämisestä sujuvoittaisi ja nopeuttaisi päivärahaetuuksien ratkaisutyötä, kun virheellisesti maksettuihin päivärahaetuuksiin voitaisiin puuttua viivytystä. Vastaavasti takaisinperintäasioiden käsittelystä syntyvät hallinnolliset kulut Kansaneläkelaitoksessa pienenisivät liikamaksujen määrän vähentyessä. Todetaan, että sujuvan toimeenpanon ja liikamaksujen välttämiseksi on tärkeää, että virheellisesti myönnetty päivärahaetus voidaan keskeyttää tai tehdä vähennys oikean suuruisena silloin, kun Kansaneläkelaitos havaitsee etuuden määrän tai sen perusteen olevan virheellinen. Säännöstä voitaisiin soveltaa tilanteissa, joissa Kansaneläkelaitokselle on selkeä näyttö asiasta.

Ehdotettu muutos selkeyttäisi etuuskäsittelyä oikaisu- ja tarkistus tilanteissa. Jatkossa henkilölle ei ehtisi kertyä perusteetta maksettua etuutta sinä aikana, joka nyky säännösten valossa Kansaneläkelaitokselta kuluu oikaisu- tai tarkistus asian käsittelyn saamiseksi päätökseen, eikä kyseessä ole sairausvakuutuslain 17 luvun 3 a §:n mukainen tilanne. Esimerkiksi, jos kyseessä on virheellisen päätöksen oikaisu asiakkaan vahingoksi muuttuneiden olosuhteiden vuoksi eikä henkilö anna suostumusta päätöksen oikaisuun, nykykäytännön mukaisesti Kansaneläkelaitoksen tulee odottaa virheellisen päätöksen lainvoimaisuutta ennen kuin poistomenettelyyn voidaan ryhtyä, jolloin on vasta mahdollista soveltaa sairausvakuutuslain 17 luvun 4 §:n 3 momentin säännöstä etuuden maksamisen keskeyttämisestä tai sen vähentämisestä.

Lisäksi ehdotettu muutos selkeyttäisi muutoksenhakuprosessia tilanteissa, joissa valituksenalainen päätös tai väliaikainen päätös osoittautuisi virheelliseksi tai muutoin lainvastaiseksi muutoksenhakuprosessin aikana. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, kun asianosaiselle myönnetään takautuvasti etuutta tai korvausta, jolla on vaikutusta päivärahan

määrään. Todetaan, että nykyisin Kansaneläkelaitoksen soveltamis- ja ratkaisukäytännössä on osittain tulkinnanvaraista, voiko Kansaneläkelaitos esimerkiksi oikaista väliaikaista päätöstä asiakkaan vahingoksi tilanteessa, jossa väliaikainen päätös on annettu asianmukaisesti sen hetkisten olosuhteiden vallitessa, mutta väliaikaisen päätöksen jälkeen asiakkaalle myönnetään takautuvasti etuus tai korvaus, joka vaikuttaa päivärahan määrään alentavasti. Jatkossa Kansaneläkelaitoksen ei tarvitsisi odottaa virheelliseksi osoittautuneen väliaikaisen päätöksen vahvistamista ja vasta tämän jälkeen hakea kyseisen päätöksen poistamista.

Ehdotettu muutos aiheuttaisi vähäisiä muutoksia Kansaneläkelaitoksen etuusjärjestelmiin sekä päätöspohjiin. Lisäksi muutos edellyttäisi ratkaisuasiantuntijoiden koulutusta sekä etuusohjelmamuutoksia. Koska ehdotettu säännös sisältyy jo useaan muuhun Kansaneläkelaitoksen soveltamaan etuuslakiin, yhdenmukainen sääntely helpottaisi myös asiakkaiden neuvontaa asiakaspalvelutyössä.

Asiavirheen korjaaminen

Ehdotettu muutos asiavirheen korjaamisesta ilman henkilön suostumusta sujuvoittaisi Kansaneläkelaitoksen etuuskäsittelyä. Asianosaiselta ei enää tarvitsisi pyytää suostumusta päätöksen oikaisuun, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Käytännössä etuuskäsittelyn työvaiheista jäisivät pois suostumuspyynnön laatiminen ja lähettäminen sekä asianosaisen vastauksen käsittely ja vastauksen sisällön tulkinta. Asianosaista tulisi toisaalta yleensä kuulla ennen asian ratkaisua siten kuin hallintolain 34 §:ssä säädetään.

Eniten käsittelyä sujuvoittaisi poistomenettelyn poisjääminen niissä tilanteissa, joissa henkilö ei anna suostumustaan vahingoksi oikaisuun. Poistohakemuksen laatiminen, poistohakemukseen liittyvien asiakirjojen kokoaminen, niiden lähettäminen muutoksenhakuelimelle sekä asiakkaan kuuleminen poistoasiakirjoista ovat hallinnollisesti raskaita ja työläitä vaiheita. Lisäksi poistoasioiden käsittely muutoksenhakuelimissä kestää pitkään, eli muutos myös nopeuttaisi etuusasian käsittelyä. Vuonna 2024 poistoasioiden keskimääräinen käsittelyaika sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnassa oli lähes seitsemän kuukautta. Työvaiheista jäisi myös pois muutoksenhakuelimen poistohakemukseen antaman päätöksen käsittely ja toimeenpano.

Ehdotettu muutos myös yhtenäistäisi Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuskäsittelymenettelysäännöksiä.

Ehdotetun muutoksen johdosta uutena työvaiheena olisi sen arviointi, onko virhe ilmeinen ja onko se aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Säännös soveltuisi selviin virhetilanteisiin ja ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönteihin. Kokonaisuutena muutos sujuvoittaisi ja nopeuttaisi asiavirheiden käsittelyä.

Muutoksen myötä asiavirheistä johtuvien liikamaksujen takaisinperinnästä päästäisiin antamaan nopeammin päätöksiä erityisesti silloin, kun ei tarvitse turvautua poistomenettelyyn. Muutos vähentäisi tilanteita, joissa takaisinperinnästä joudutaan luopumaan liikamaksun vanhentumisen vuoksi. Takaisinperintäpäätöstä ei voi antaa, ennen kuin perustepäätös on annettu oikeassa järjestyksessä. Myös perinnän tuloksellisuuden voidaan olettaa parantuvan, kun perintätoimet päästään aloittamaan nopeammin.

Muutos aiheuttaisi vähäisiä järjestelmämuutoksia Kansaneläkelaitoksen etuusjärjestelmiin ja päätöspohjiin. Lisäksi muutos aiheuttaisi sisäisiä koulutustarpeita ja muutoksia sisäisiin ohjeisiin.

Vaikutukset työvoimaviranomaisiin ja KEHA-keskukseen

Työvoimaviranomainen tai KEHA-keskus antaa Kansaneläkelaitokselle työvoimapoliittisen lausunnon työnhakijan oikeudesta yleistukeen. Ehdotettu virheen korjaamista koskeva muutos edellyttäisi, että takautuvasti annettavaan työvoimapoliittiseen lausuntoon pitäisi kirjata, onko työvoimapoliittisen lausunnon korjaaminen johtunut työnhakijan omasta menettelystä. Takautuvasti ratkaistun etuusjakson pituudella ei olisi merkitystä.

Lähtökohtaisesti työvoimapoliittisiin lausuntoihin kirjataan jo nykyisin tieto esimerkiksi siitä, että työnhakija on ilmoittanut aiemmin annettuun lausuntoon vaikuttavia tietoja takautuvasti. Tilanteessa, jossa Kansaneläkelaitos on pyytänyt uutta työvoimapoliittista lausuntoa tietoonsa tulleiden uusien etuus oikeuteen vaikuttavien tietojen perusteella, Kansaneläkelaitoksella on jo valmiiksi tieto siitä, miten työnhakija on toiminut asiassaan.

Osa työvoimaviranomaisen tai KEHA-keskuksen takautuvasti ratkaisemista asioista voi olla siten tulkinnanvaraisia, ettei ole täysin selvää, onko työnhakija aiheuttanut virheen omalla menettelyllään. Tällaisia tilanteita voi liittyä esimerkiksi sen arvioimiseen, onko työnhakija tehnyt työtä työsuhteessa vai yrittäjänä. Lisäksi aina ei välttämättä ole muutoinkaan ilmeistä, mistä virheellinen ratkaisu työnhakijan työttömyysturva-asiassa on johtunut.

Muutos edellyttäisi, että työvoimaviranomainen ja KEHA-keskus kiinnittäisivät erityistä huomiota työvoimapoliittisen lausunnon perusteluihin korjatessaan aiemmin annettua lausuntoa. Työnhakijan kaiken asioinnin työvoimaviranomaisen ja KEHA-keskuksen kanssa kattavaa selvitystyötä ei muutoksen jälkeenkään tehtäisi, koska virheen korjaaminen ilman työnhakijan suostumusta liittyisi ainoastaan Kansaneläkelaitoksen menettelytapoihin, eikä muutos vaikuttaisi siihen, onko työnhakijalla oikeus yleistukeen. Käytännössä työvoimaviranomainen tai KEHA-keskus ilmoittaisi Kansaneläkelaitokselle työvoimapoliittisen lausunnon perusteluissa työnhakijan omasta menettelystä vain silloin, kun on ilmeistä, että kyse on työnhakijan omasta menettelystä ja tämä on olennaisesti vaikuttanut aiemman virheen syntyymiseen.

Tehtävä lisäisi jonkin verran työvoimapoliittisen lausunnon antamiseen liittyvää hallinnollisen työn määrää niitä vastaavissa tilanteissa, joissa työnhakijan menettelystä ei jostakin syystä nykyisin ole mainittu lausunnon perusteluissa. Asian kirjaaminen lausunnon perusteluihin esimerkiksi tilanteessa, jossa työnhakija ilmoittaa takautuvasti työvoimapoliittisen lausunnon muuttamiseen johtavia tietoja, tukisi kuitenkin työnhakijan näkökulmasta ratkaisun ymmärrettävyyttä ja voi vähentää asiaan liittyvää yhteydenottotarvetta. Lausunnon riittävillä perusteluilla vahvistettaisiin siten myös työnhakijan oikeusturvaa. Joissakin tilanteissa saattaa olla tarpeen, että Kansaneläkelaitos olisi yhteydessä työvoimaviranomaiseen tai KEHA-keskukseen työvoimapoliittisen lausunnon korjaamiseen liittyvien lisätietojen saamiseksi. Hallinnollisen työn määrän lisääntymisen ei kokonaisuudessaan kuitenkaan arvioida olevan merkittävää.

4.2.4 Vaikutukset muutoksenhakuasteiden toimintaan

Asiavirheen korjaamiseksi ilman suostumusta ehdotettu muutos saattaa vähentää muutoksenhaku elinten työmäärää poistoasioissa. Arvioidaan kuitenkin ehdotetun sääntelyn

käyttöalan rajallisuuden vuoksi, että poistoasioiden määrällinen vähentyminen ja siten työmäärän vähennys ei tulisi olemaan merkittävä.

Mikäli henkilö hakisi muutosta päätökseen, jolla asiavirhe on korjattu asianosaisen vahingoksi ilman suostumusta, muutoksenhakuelimen tulisi tutkia, täytyvätkö laissa menettelyyn käyttämislle asetetut edellytykset virheen ilmeisyydestä ja asianosaisen omasta myötävaikutuksesta.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Yleissäännökset hallintoasioissa noudatettavasta menettelystä sisältyvät hallintolakiin, jota pääsääntöisesti sovelletaan Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuksien käsittelyyn. Hallintolain säännöksistä poikkeaminen on mahdollista nimenomaisella lain tasoisella säännöksellä. Nämä erityissäännökset saavat pääsääntöisesti etusijan suhteessa hallintolakiin. Kansaneläkelaitoksessa hoidettavana olevaa toimeentuloturvaa koskevassa lainsäädännössä on hallintolaista poikkeavia menettelysäännöksiä, joiden säilyttäminen nykyisessä lainsäädännössä on valmistelun aikana todettu edelleen tarkoituksenmukaiseksi.

Valmistelun aikana on arvioitu Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemia etuuksia koskevan erillisen menettelytapalain vaihtoehtoa. Yksi menettelytapalaki voisi yhdenmukaistaa toimeenpanoa. Etuuslakien menettelytapasääntely on jo kuitenkin nykyisin pääosin samansisältöistä. Toisistaan poikkeavat menettelytapasäännökset johtuvat kunkin etuuden ominaispiirteistä ja ovat siten edelleenkin perusteltavissa. Edellä esitetyn johdosta yhtä menettelytapalakeja ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi valmistella tässä vaiheessa.

6 Lausuntopalaute

Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestettiin lausuntokierros ajalla 26.1.2026—8.3.2026. Lausuntoa pyydettiin yhteensä 35 taholta, minkä lisäksi kaikilla halukkailla oli mahdollisuus antaa lausuntonsa Lausuntopalvelu.fi -palvelussa. Määräaikaan mennessä Lausuntopalveluun saapui yhteensä 33 lausuntoa. Lausunnon antoivat Hyvinvointiala Hali, Vähävaraisten Oikeusturva ry, Kuntoutussäätiö, Nyyti ry, Näkövammaisten liitto ry, Amnesty International Suomen osasto, Finlands svenska synförbund rf, Mikro- ja yksinyrittäjät ry, STTK ry, Suomen Psykologiliitto, Uudenmaan ELY, Nuorisola ry, Akava ry, Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia, Kunta- ja hyvinvointialueuuantajat KT, Suomen Ammattiliittojen keskusjärjestö SAK ry, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry, Mielenterveyspooli, oikeusministeriö, Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta, MIELI Suomen Mielenterveys ry, Kirkkohallitus, Kansaneläkelaitos, Vakuutusosasto, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy, opetus- ja kulttuuriministeriö, Helsingin kaupunki, Työttömyyskassojen yhteisjärjestö ry, Terveystyön ja hyvinvoinninlaitos THL, Tampereen kaupunki, Lastensuojelun keskusliitto ja Oikeuskanslerinvirasto. Lisäksi lausunnon antoi Ahvenanmaan maakuntahallitus. Valtiovarainministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa asiassa.

Kuntoutuslakiin ehdotetut muutokset

Nuoren kuntoutusrahan ja harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen lakkauttamista koskevat ehdotukset on lausuntopalautteen johdosta poistettu esityksestä. Kuntoutusrahan maksukausia koskevaa ehdotusta pääosin kannatettiin lausunnoissa. Maksukausien selkeyttämistä kannatettiin ja pidettiin kuntoutusrahan saajien kannalta positiivisena muutoksena.

Sairausvakuutuslakiin ehdotetut muutokset

Kansaneläkelaitos totesi lausunnossaan, että sitä on kuultu kattavasti jo esityksen perusvalmistelun yhteydessä. Kansaneläkelaitos kannatti lausunnossaan sitä, että sairausvakuutuslakiin lisätään säännös päivärahaetuuden maksamisen keskeyttämisestä tai sen vähentämisestä muuttuneiden olosuhteiden vuoksi.

Oikeusministeriö totesi lausunnossaan, että ehdotetun 15 luvun 2 a §:n 1 momentti ei vaikuttaisi välttämättömältä säännökseltä. Oikeusministeriön lausunnon mukaan se, missä asioissa hallintopäätös tulee antaa, määräytyy lähtökohtaisesti yleislainsäädännön perusteella. Oikeusministeriön lausunnossa suositellaan pykälän 1 momentin poistamista ehdotuksesta. Sen sijaan 2 momentin poikkeuksesta on oikeusministeriön näkemyksen mukaan perusteltua säätää, mutta pykälää tai säännöskohtaisia perusteluja tulisi täydentää, jotta sääntelyn asianmukaisuudesta voidaan varmistua. Oikeusministeriön mukaan säännös vaikuttaisi tällä hetkellä jättävän jokseenkin avoimeksi sen, mitä tarkoittaa ”etuuden määrän tarkistamista koskevan tiedon saaminen”, jos päätöstä ei anneta, ja mistä 30 päivän määräaika lasketaan.

Oikeusministeriön lausuntopalautteen johdosta todetaan, että päätöksen antamista koskevan pykälän rakenne vastaa muiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien päätöksen antamista koskevan pykälän rakennetta. Eri etuuksia koskevan sääntelyn yhdenmukaisuuden näkökulmasta 15 luvun 2 a §:n 1 momentti katsotaan tarpeelliseksi, eikä lausuntopalaute tältä osin anna aihetta muuttaa esitystä.

Oikeusministeriön lausuntopalautteesta on keskusteltu Kansaneläkelaitoksen kanssa. Kansaneläkelaitokselta saadun tiedon mukaan sairausvakuutuslain mukaisissa päivärahaetuuksissa tarkistus päätös annetaan nykyisin asiakkaalle, kun vähentävän etuuden määrä muuttuu indeksitarkistuksen yhteydessä ja tämä vaikuttaa päivärahan määrään. Jos vain päivärahan vähimmäismäärä muuttuu indeksitarkistuksen johdosta, ei asiakkaalle anneta päätöstä. Edellä mainituissa tilanteissa ei Kansaneläkelaitoksen mukaan nykyisin lähetetä myöskään maksuilmoitusta asiakkaalle. Kansaneläkelaitos on jatkovalmistelussa ehdottanut, että päätöksen antamisesta mainituissa tilanteissa tulisi säätää vastaavasti kuin kansaneläkelain 63 §:ssä. Todetaan, että lausuntopalautteen pohjalta tehdyssä jatkovalmistelussa ei ole havaittu aihetta muuttaa esitystä, mutta säännöskohtaisia perusteluja on täydennetty lausuntopalautteen johdosta.

Asiavirheen korjaamiseen ehdotetut muutokset

Lausunnoissa pääosin kannatettiin asiavirheen korjaamista koskevaa ehdotusta, jonka mukaan Kansaneläkelaitos voisi korjata asiavirheen asianosaisen vahingoksi ilman tämän suostumusta, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Lausunnoissa tuotiin kuitenkin esille toimeenpanossa huomioitavia seikkoja, kuten oikeusturvan toteutumisen kannalta välttämättömän kuulemisen merkitystä ennen päätöksen korjaamismenettelyyn ryhtymistä. Lisäksi lausunnoissa tuotiin esille erityisesti terveydentilan, toimintakyvyn tai elämäntilanteen vuoksi haavoittuvassa asemassa oleva asiakasryhmä, jonka osalta olisi varmistettava, etteivät he joudu kohtuuttomiin tilanteisiin virheellisten tai vajavaisten selvitysten vuoksi. Todetaan, että jo hallintolain säännös asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman suostumusta asettaa selkeät edellytykset säännöksen soveltamiselle, ja näiden edellytysten selvittäminen ja arviointi edellyttäisi Kansaneläkelaitokselta tapauskohtaista harkintaa.

Kansaneläkelaitos toi lausunnossaan esille, että myös toimeentulotuesta annettuun lakiin tulisi saada samanlainen viittaus hallintolain 50 §:ään kuin muihin etuuslakeihin on ehdotettu lisättäväksi. Kansaneläkelaitoksen lausunnon johdosta todetaan, ettei toimeentulotuesta annettu laki sisällä muista etuuslaeista poiketen tällä hetkellä lainkaan säännöksiä päätöksen jälkikäteisestä muuttamisesta, esimerkiksi päätöksen poistamiseen liittyen. Voimassa olevan oikeuskäytännön mukaan toimeentulotuen asiavirheen korjaamista asiakkaan vahingoksi ei voi erottaa takaisinperinnästä, jossa päätösvalta on toimeentulotukiasioissa säädetty hallinto-oikeudelle. Toimeentulotuen osalta päätöksen korjaamista koskevan sääntelyn valmistelu edellyttäisi muihin etuuksiin verrattuna laajempaa valmistelua, jonka ei ole arvioitu olevan mahdollista tehdä tämän hallituksen esityksen aikataulussa.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry esitti lausunnossaan, että vastaava muutos asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman tämän suostumusta, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä, olisi hyvä tehdä koskemaan myös työttömyyskassoja. Lausunnon johdosta todetaan, että koska tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vain Kansaneläkelaitoksen eri etuuslakien nojalla soveltamaa menettelytapasääntelyä, ehdotuksessa olisi kyse tätä esitystä laajempien muutosten tekemisestä. Lausuntopalaute ei antanut aihetta muuttaa tai täydentää hallituksen esitystä.

KEHA-keskus, Tampereen kaupunki sekä Mikro- ja yksinyrittäjät ry kiinnittivät lausunnoissaan huomiota yleistukilain ehdotettuun virheen korjaamista koskevaan säännökseen. Lausunnonantajat pitivät haasteellisena erottaa, missä tilanteessa työvoimapolittisen lausunnon ja lausunnon perusteella Kansaneläkelaitoksen antaman päätöksen virheellisyys on johtunut työnhakijasta. Lisäksi kiinnitettiin huomiota työvoimaviranomaisille aiheutuvan hallinnollisen työn määrään sekä työnhakijoiden yhdenvertaisuuteen. Esityksen asiasisältöä ei ole muutettu edellä mainittujen lausuntojen johdosta. Esityksen viranomaisvaikutuksia koskevaan lukuun on kuitenkin tehty täsmennyksiä.

Oikeuskansleri totesi lausunnossaan, että esityksellä muutettaisiin vallitsevaa käsitystä hyvän hallinnon mukaisesta menettelystä toimeentuloa turvaavien etuuspäätösten asiavirheiden korjaamisessa. Todetaan, että jo nykyisinkin yleisessä asumistuessa on ollut voimassa hallintolain 50 §:n säännöstä vastaava sääntely. Oikeuskanslerin lausunnossaan esittämien näkemysten johdosta esityksen säätämisyjärjestysperusteluista on täydennetty ja jaksossa 4.2.2 esityksen vaikutuksia sosiaaliturvajärjestelmään sekä vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksiin on tarkennettu ja täydennetty.

Oikeuskansleri viittasi lausunnossaan Kansaneläkelaitoksen tietojenvaihtoa koskevan lainsäädännön muuttamista koskevaan hankkeeseen (STM61:00/2025) ja totesi, että esityksessä tulisi selvittää, minkälaisia yhteisvaikutuksia näillä esityksillä arvioidaan olevan Kansaneläkelaitoksen asiakkaalle erityisesti hyvän hallinnon perusteisiin kuuluvan luottamuksensuojan periaatteen näkökulmasta. Esitysten yhteisvaikutuksia on kuvattu jaksossa 4.2.

Oikeuskansleri totesi lausunnossaan, että esityksen jatkovalmistelussa tulisi vielä arvioida, minkälainen merkitys muutoksella olisi Kansaneläkelaitoksen automaattisen päätöksenteon ja tekoälyn käytön valvonnan kannalta. Todetaan, että esityksen ehdotuksilla ei ole vaikutusta hallintolain 8 b luvussa säädettyyn automaattisten päätösten käyttöalaan. Hallintolain 53 e §:n mukaan viranomaisen voi ratkaista automaattisesti vain sellaisen asian, johon ei sisälly seikkoja, jotka edellyttävät tapauskohtaista harkintaa, tai johon sisältyvät tapauskohtaista harkintaa edellyttävät seikat virkamies tai muu asian käsittelijä on arvioinut. Asiavirheen korjaamista koskevat ehdotukset eivät laajenna laissa sallittua automaattisten päätösten käyttöalaa.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies totesi lausunnossaan, että jatkovalmistelussa tulisi etuudensaajien oikeusturvan näkökulmasta arvioida ja perustella tarkemmin, minkä vuoksi ja miten nykyisessä tilanteessa luottamuksensuojan viranomaiselle sosiaaliturva-asioissa asettamat vaatimukset olisivat muuttuneet siten, ettei oikaisu asianosaisen vahingoksi vaatisi enää tämän suostumusta. Asiaa on käsitelty jaksossa 2.2.2.

Oikeusministeriö totesi lausunnossaan, että asiavirheen korjaamista koskevista perusteluista saa sen käsityksen, että tosiasiallisesti säännöksellä ei ole varsinaisesti tarkoitus poiketa hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohdasta, jonka mukaan viranomaisen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen, ja että päinvastoin tahtotilana vaikuttaisi olevan, että juuri tällaisissa tilanteissa päätöksiä haluttaisiin korjata. Oikeusministeriön lausunnon mukaan perusteluista saakin sen käsityksen, että todellisuudessa tarkoituksena on poiketa hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisestä virkkeestä, jonka mukaan ”[p]äätös voidaan korjata 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi.

Oikeusministeriön lausunnossa esitetyn johdosta todetaan, että esityksen tarkoituksena ei ole poiketa hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisestä virkkeestä, jonka mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 4 kohdan nojalla ainoastaan asianosaisen eduksi, kun asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Kuhunkin muutettavaksi ehdotettuun etuuslakiin erityissäännöksenä sisältyy jo nykyisin hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävä säännös, jota ei esitetä muutettavaksi ja jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa tässä mainittua hallintolain sääntelyä.

Lausuntopalautteen johdosta asiavirheen korjaamista koskevia lakiehdotuksia on sääntelyn selkeyden vuoksi muutettu siten, että asiavirheen korjaamisesta säädettäisiin pelkästään informatiivisella viittauksella hallintolain 50 §:ään ja säännöskohtaisia perusteluja on täydennetty tämän muutoksen johdosta.

Työttömyysetuuden sovittelua koskevan säännöksen muutokset

Ehdotuksia työttömyysturvalain 4 luvun 5 §:n työttömyysetuuden sovittelua koskevan säännöksen sanamuodon selkeyttämiseksi kannatettiin lausunnoissa. Lausunnoissa tuotiin samalla esille Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen ohjeistusten selkeyden ja ymmärrettävyyden merkitys. Lausuntopalautteen johdosta todetaan, että työttömyysetuuden sovittelua koskevaan säännökseen ehdotetut, pelkästään sen sanamuotoa selkeyttävät muutokset eivät mahdollistaisi säännöksen soveltamista nykyisestä soveltamiskäytännöstä poikkeavasti.

Joissakin lausunnoissa tuotiin esille myös etuusjärjestelmän taloudellisten kannustimien merkitystä osa-aikatyön vastaanottamisessa ja ehdotettiin tarkasteltavaksi työttömyysturvan suojaosan palauttamista. Tämän lausuntopalautteen johdosta todetaan, että tässä esityksessä työttömyysetuuden sovittelua koskevaan säännökseen ehdotettujen muutosten ainoana tavoitteena olisi selkeyttää sen sanamuotoa ja näin pienentää mahdollista byrokraatialoukkua ja siitä aiheutuvaa mahdollista työllistymisen estettä. Työttömyysetuuden sovittelua koskevaa säännöstä koskeva lausuntopalautte ei antanut aihetta muuttaa esitystä.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista

46 §. *Kuntoutusetuuden ja kuntoutusrahaetuuden maksaminen ja korvaaminen.* Pykälässä säädetään kuntoutusetuuksien ja kuntoutusrahaetuksien maksamisesta ja korvaamisesta joko etuuteen oikeutetulle itselleen tai suoraan palveluntuottajalle. Pykälän 2 momentissa säädetään kuntoutusrahan maksamisen maksukausista. Mainittua momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kuntoutusraha maksettaisiin vakuutetun ilmoittamalle tilille. Momentista poistettaisiin tarkka sanamuoto maksukaudesta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti asetuksenantovaltuudesta. Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset kuntoutusrahan maksukausista. Sääntelyn taso vastaisi sairausvakuutuslain ja yleistukilain sääntelyä, joissa maksukausista säädetään vastaavasti valtioneuvoston asetuksella.

49 §. *Etuuden keskeyttäminen tai vähentäminen muuttuneiden olosuhteiden vuoksi.* Pykälässä säädetään kuntoutusetuuden tai kuntoutusrahaetuuden keskeyttämisestä tai vähentämisestä. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotettu muutos on luonteeltaan tekninen, ja sen tarkoituksena on yhdenmukaistaa säännöksen muotoilu yleistukilain 25 §:n ja sairausvakuutuslain 15 lukuun lisättäväksi ehdotetun 21 §:n kanssa. Säännöstä voitaisiin edelleen soveltaa tilanteessa, jossa Kansaneläkelaitos saa tietää kuntoutujaa kohdanneesta jälkiseikasta, jonka vaikutuksesta kuntoutusetuuden tai kuntoutusrahaetuuden myöntämisen edellytys poistuu tai etuus tulisi myöntää nykyistä pienempänä. Kuntoutusrahaetuuden kohdalla tällainen tilanne saattaa syntyä esimerkiksi siitä syystä, että Kansaneläkelaitos saa tietää toiselta vakuutuslaitokselta kuntoutujan saavan jotakin kuntoutusrahaan vaikuttavaa etuutta. Pykälän perusteella Kansaneläkelaitos voi näissä tilanteissa esimerkiksi päällekkäisten maksujen estämiseksi välittömästi keskeyttää etuuden maksun tai pienentää sitä.

57 §. *Asiavirheen korjaaminen.* Pykälän otsikkoa muutettaisiin. Pykälässä säädettäisiin jatkossakin asiavirheen korjaamisesta. Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolain 50 §:ään, jossa säädetään asiavirheen korjaamisesta ja jota Kansaneläkelaitos soveltaisi.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen (momentin 1 kohta), päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen (momentin 2 kohta), päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe (momentin 3 kohta) tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen (momentin 4 kohta).

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen perustella asiavirhettä ei voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Kansaneläkelaitoksen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamiseen asianosaisen vahingoksi ei jatkossa tarvittaisi asianosaisen suostumusta tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen

on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitattaisiin lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Kuntoutuslain 43 §:ssä säädetään kuntoutujan velvollisuudesta tietojen antamiseen. Tässä tarkoitettuun ilman asianosaisen suostumusta tapahtuvaan ilmeisen virheen korjaamisenmenettelyyn ryhtyminen riippuisi Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Hallintolain säännöstä asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman henkilön suostumusta, kun virhe on ilmeinen, voitaisiin soveltaa esimerkiksi silloin, kun kuntoutuja ei ole kuntoutukseen osallistumisen vuoksi estynyt tekemästä työtä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 23 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Virheen korjaaminen edellyttäisi tässä tilanteessa, että kuntoutuja ei ole asianmukaisella tavalla ilmoittanut omasta työskentelystään Kansaneläkelaitokselle. Säännöstä voitaisiin soveltaa myös tilanteissa, jossa vakuutettu on esittänyt hakemuksensa perusteeksi esimerkiksi väärennetyn lääkärinlausunnon tai muun asiakirjan, kuten elinkeinotuen hakemiseksi tarvittavat yrityksen menestymismahdollisuuksia kuvaavat asiakirjat. Lisäksi säännöstä voitaisiin soveltaa esimerkiksi tilanteissa, joissa vakuutettu on ilmoittanut kuntoutushakemuksessaan erehdyksessä tai huolimattomuuttaan väärän toimipisteen tai ilmoittanut sellaisen palveluntuottajan, joka ei pysty ottamaan vakuutettua asiakkaakseen.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainitussa 4 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Kuntoutuslain 58 §:n 5 momentti erityissäännöksenä sisältää hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävän säännöksen, jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa hallintolain sääntelyä.

Voimassa olevan 58 §:n 5 momentin mukaan, jos asiassa, jossa on kysymys evätyen etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyen etuuden tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiana käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 55 §:ssä säädetään. Tähän ei ehdoteta muutosta.

7.2 Sairausvakuutuslaki

15 luku Toimeenpanoa koskevat säännökset

2 a §. Päivärahaetuutta koskeva päätös. Pykälä olisi uusi. Pykälässä säädettäisiin siitä, missä tilanteissa Kansaneläkelaitoksen tulee antaa päivärahaetuutta koskevassa asiassa hakijalle päätös sekä päätöksen antamiseen liittyvistä poikkeustilanteista.

Pykälän 1 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen tulisi antaa päivärahaetuuden myöntämistä, epäämistä, tarkistamista, lakkauttamista ja takaisinperintää koskevassa asiassa hakijalle kirjallinen päätös. Säännös on yhdenmukaistamisen näkökulmasta tarpeellinen, jotta on selvää, missä tilanteissa Kansaneläkelaitoksen tulee antaa hakijalle valituskelpoinen päivärahaetuutta koskeva päätös. Hakijalle tulisi antaa kirjallinen päätös myös päivärahaetuuden maksamisesta

hyvinvointialueelle siten kuin 15 luvun 12 §:ssä säädetään sekä etuuden maksamisesta työnantajalle siten kuin 15 luvun 10 §:ssä säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan päätöstä ei kuitenkaan tarvitsisi antaa, jos etuuden tarkistaminen johtuisi yksinomaan indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain tai asetuksen nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta, ellei hakija tätä päätöstä erikseen vaatisi. Hakijan tulisi pyytää päätöstä indeksitarkistuksen tai muun vastaavan lain tai asetuksen perusteella suoraan määräytyvän perusteen vuoksi tehdystä päivärahaetuuden tarkistamisesta päivärahaetuuden maksuajalta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päivärahaetuuden määrän tarkistamisesta tiedon. Päätöstä tulee pyytää 30 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut maksu ilmoituksella tiedon etuuden tarkistamisesta.

Säännös vastaisi vakiintunutta käytäntöä ja muita Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemia etuuslakeja.

Sairausvakuutuslain 9 luvun 7:ssä säädetyssä vanhempainrahapäivien luovuttamisessa ei ole kyse päivärahaetuuden myöntämisestä, epäämisestä, tarkistamisesta, lakkauttamisesta tai takaisinperintää koskevasta asiasta, joten pelkästä vanhempainrahapäivien luovuttamisesta ei anneta päätöstä.

21 §. *Päivärahaetuuden keskeyttäminen tai vähentäminen muuttuneiden olosuhteiden vuoksi.* Pykälä olisi uusi. Pykälässä säädettäisiin väliaikaisesta päivärahaetuuden maksun keskeyttämisestä tai maksettavan määrän vähentämisestä. Päivärahaetuuden maksaminen voitaisiin väliaikaisesti keskeyttää tai maksettavan päivärahaetuuden määrää vähentää, jos on ilmeistä, että sen saajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella olisi siihen enää oikeutta tai päivärahaetuuden määrää tulisi vähentää. Keskeyttämisestä ja vähentämisestä olisi välittömästi ilmoitettava päivärahaetuuden saajalle ja päivärahaetuutta koskeva päätös tulisi antaa viivytyksettä.

Pykälä vastaisi sisällöltään yleistukilain 25 §:ä. Vastaavia säännöksiä löytyy muistakin Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemista etuuslaeista. Myös hallintolain 55 § sisältää säännöksen, jonka mukaan käsitellessään asia- tai kirjoitusvirheen korjaamista viranomaisen voi määrätä päätöksen täytäntöönpanon keskeytettäväksi. Säännökset ovat etuuslaeissa tarpeen etuuden aiheettomien tai määrältään liian suurien maksujen välttämiseksi. Erityisesti isot takaisinperinnät kuormittavat etuutta saaneiden taloudellista tilannetta. Takaisinperintä ja päätösten poistaminen lisäävät olennaisesti myös etuuden maksajien ja muutoksenhakuasteiden työn määrää. Säännökset koskevat tilanteita, joissa maksajan tietoon tulee sellainen seikka, jonka perusteella on ilmeistä, että etuuden määrä laskisi tai hakijalla ei olisi siihen enää oikeutta. Kyseessä on täytäntöönpanoon liittyvä toimi eikä siitä annettaisi valituskelpoista päätöstä. Maksun keskeyttämisen tai etuuden määrän vähentämisen jälkeen Kansaneläkelaitoksen tulisi välittömästi ryhtyä toimiin valituksenalaisen päätöksen antamiseksi ja etuus oikeutta koskeva lopullinen valituskelpoinen päätös olisi annettava mahdollisimman nopeasti. Maksaminen voitaisiin lainkohdan nojalla siis keskeyttää tai maksettavaa määrää vähentää vain lyhyeksi ajaksi. Maksaminen voitaisiin keskeyttää esimerkiksi tilanteessa, jossa päivärahaa maksetaan henkilölle itselleen, vaikka työnantaja maksaa palkkaa poissaolon ajalta.

17 luku Muutoksenhaku

5 §. *Asiavirheen korjaaminen.* Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolain 50 §:ään, jossa säädetään asiavirheen korjaamisesta ja jota Kansaneläkelaitos soveltaisi.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen (momentin 1 kohta), päätös perustuu ilmeisen vääriin lain soveltamiseen (momentin 2 kohta), päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe (momentin 3 kohta) tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen (momentin 4 kohta).

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen perustella asiavirhettä ei voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Kansaneläkelaitoksen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamiseen asianosaisen vahingoksi ei jatkossa tarvittaisi asianosaisen suostumusta tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitataan lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Sairausvakuutuslain 15 luvun 2 §:ssä säädetään velvollisuudesta tietojen antamiseen. Tässä tarkoitettuun ilman asianosaisen suostumusta tapahtuvaan ilmeisen virheen korjaamiseen menettelyyn ryhtyminen riippuisi Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Hallintolain säännöstä asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman henkilön suostumusta, kun virhe on ilmeinen, voitaisiin soveltaa esimerkiksi silloin, kun henkilö salaa työskentelynsä tai ulkomailla oleskelunsa. Säännöstä voitaisiin soveltaa myös esimerkiksi silloin, kun kyse on lääketieteellisten selvitysten tai tuloksetusten väärennöksistä, joilla on vaikutusta asiakkaan päivärahaoikeuteen tai etuuden määrään. Säännöstä voitaisiin soveltaa myös tilanteissa, joissa henkilö on todettu työkyvyttömäksi, mutta hän palaa ansiotyöhönsä tai omaan työhönsä ilmoittamatta tästä Kansaneläkelaitokselle.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainitussa 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Sairausvakuutuslain 17 luvun 4 §:n 5 momentti erityissäännöksenä sisältää hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävän säännöksen, jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa hallintolain sääntelyä.

Voimassa olevan 17 luvun 4 §:n 5 momentin mukaan, jos asiassa, jossa on kysymys evätyn etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn etuuden tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosasto voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakua käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 17 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetään. Tähän sääntelyyn ei ehdoteta muutosta.

7.3 Elatustukilaki

31 §. *Asiavirheen korjaaminen.* Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolain 50 §:ään, jossa säädetään asiavirheen korjaamisesta ja jota Kansaneläkelaitos soveltaisi.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen (momentin 1 kohta), päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen (momentin 2 kohta), päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe (momentin 3 kohta) tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen (momentin 4 kohta).

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen perustella asiavirhettä ei voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Kansaneläkelaitoksen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamiseen asianosaisen vahingoksi ei jatkossa tarvittaisi asianosaisen suostumusta tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitataan lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Elatustukilain 13 §:ssä säädetään tietojenanto- ja ilmoitusvelvollisuudesta. Ilman asianosaisen suostumusta tapahtuvaan korjaamismenettelyyn ryhtyminen riippuisi Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Hallintolain säännöstä asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman suostumusta, kun virhe on ilmeinen, voitaisiin soveltaa esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa Kansaneläkelaitokselle on annettu virheellistä tietoa asumisesta. Elatusvelvollinen on esimerkiksi voinut virheellisesti ilmoittaa, ettei asu yhdessä lapsen kanssa, josta hänellä on elatusvelvollisuus. Elatustuen hakija ja elatusvelvollinen ovat voineet myös salata Kansaneläkelaitokselta sen, että asuvat tosiasiallisesti yhdessä.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainitussa 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Elatustukilain 32 § erityissäännöksenä sisältää hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävän säännöksen, jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa hallintolain sääntelyä.

Voimassa olevan 32 §:n mukaan, jos asiassa, jossa on kysymys evätyn etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn etuuden tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös

sosiaaliturva-asioden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 28 ja 29 §:ssä säädetään. Tähän sääntelyyn ei ehdoteta muutosta.

7.4 Laki eläkkeensaajan asumistuesta

39 §. Asiavirheen korjaaminen. Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolain 50 §:ään, jossa säädetään asiavirheen korjaamisesta ja jota Kansaneläkelaitos soveltaisi.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen (momentin 1 kohta), päätös perustuu ilmeisen vääriin lain soveltamiseen (momentin 2 kohta), päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe (momentin 3 kohta) tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen (momentin 4 kohta).

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen perustella asiavirhettä ei voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Kansaneläkelaitoksen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamiseen asianosaisen vahingoksi ei jatkossa tarvittaisi asianosaisen suostumusta tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitataan lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Lain 22 §:ssä säädetään asumistuen hakemisesta ja ilmoitusvelvollisuudesta. Ilman asianosaisen suostumusta tapahtuvaan korjaamismenettelyyn ryhtyminen riippuisi Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Hallintolain säännöstä asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman suostumusta, kun virhe on ilmeinen, voitaisiin soveltaa esimerkiksi silloin, kun henkilö salaa Kansaneläkelaitokselta todelliset tulonsa tai jos asiakkaalla ei tosiasiallisesti ole asumismenoja, mutta hän ilmoittaa kuitenkin niitä olevan.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainitussa 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Eläkkeensaajan asumistukilain 40 § erityissäännöksenä sisältää hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävän säännöksen, jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa hallintolain sääntelyä.

Voimassa olevan 40 §:n mukaan, jos asiassa, jossa on kysymys evätyn etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on

tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn etuuden tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 35 ja 36 §:ssä säädetään. Tähän sääntelyyn ei ehdoteta muutosta.

7.5 Kansaneläkelaki

81 §. Asiavirheen korjaaminen. Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolain 50 §:ään, jossa säädetään asiavirheen korjaamisesta ja jota Kansaneläkelaitos soveltaisi.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen (momentin 1 kohta), päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen (momentin 2 kohta), päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe (momentin 3 kohta) tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen (momentin 4 kohta).

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen perustella asiavirhettä ei voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Kansaneläkelaitoksen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamiseen asianosaisen vahingoksi ei jatkossa tarvittaisi asianosaisen suostumusta tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitataan lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Lain 56 §:ssä säädetään eläkkeen hakemisesta ja ilmoitusvelvollisuudesta. Ilman asianosaisen suostumusta tapahtuvaan korjaamismenettelyyn ryhtyminen riippuisi Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Hallintolain säännöstä asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman suostumusta, kun virhe on ilmeinen, voitaisiin soveltaa esimerkiksi silloin, kun kansaneläkkeen saaja salaa Kansaneläkelaitokselta tiedon siitä, että hän asuu toisessa EU-maassa. Leskeneläkkeen täydennysmäärän kohdalla kyseeseen voi tulla esimerkiksi se, että henkilö salaa Kansaneläkelaitokselta todelliset tulonsa. Lapsikorotuksen kohdalla kyse voisi olla esimerkiksi siitä, että henkilöllä ei tosiasiallisesti ole muualla asuvasta lapsestaan kustannuksia. Lapseneläkkeessä voi tulla kyseeseen tilanne, jossa henkilö ei ilmoita ulkomailta saamaansa edunjättäjän jälkeen maksettavaa perhe-eläkettä. Työkyvyttömyyseläkkeen osalta säännöstä voitaisiin soveltaa esimerkiksi tilanteessa, jossa henkilö on esittänyt hakemuksensa perusteeksi väärennetyn lääkärinlausunnon tai muun asiakirjan taikka salannut työskentelynsä.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen

virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainitussa 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Kansaneläkelain 82 § erityissäännöksenä sisältää hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävän säännöksen, jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa hallintolain sääntelyä.

Voimassa olevan 82 §:n mukaan, jos asiassa, jossa on kysymys evätyn etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn edun tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturvasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoiikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 77 ja 78 §:ssä säädetään. Tähän sääntelyyn ei ehdoteta muutosta.

7.6 Lapsilisälaki

15 d §. Asiavirheen korjaaminen. Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolain 50 §:ään, jossa säädetään asiavirheen korjaamisesta ja jota Kansaneläkelaitos soveltaisi.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen (momentin 1 kohta), päätös perustuu ilmeisen vääraan lain soveltamiseen (momentin 2 kohta), päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe (momentin 3 kohta) tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen (momentin 4 kohta).

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen perustella asiavirhettä ei voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Kansaneläkelaitoksen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamiseen asianosaisen vahingoksi ei jatkossa tarvittaisi asianosaisen suostumusta tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitataan lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Lain 16 §:ssä säädetään tietojenantovelvollisuudesta. Ilman asianosaisen suostumusta tapahtuvaan korjaamismenettelyyn ryhtyminen riippuisi Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Hallintolain säännöstä asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman suostumusta, kun virhe on ilmeinen, voitaisiin soveltaa esimerkiksi silloin, kun yksinhuoltajakorotusta saava henkilö on salannut todelliset perhesuhteensa. Toisena esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa henkilö on salannut lapsensa asuvan tosiasiallisesti ulkomailla.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainitussa 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Lapsiläilain 15 c § sisältää hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävän säännöksen, jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa hallintolain sääntelyä.

Voimassa olevan 15 c §:n mukaan, jos asiassa, jossa on kysymys evätyn etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn etuuden tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoiikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuaasia käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 15 §:ssä säädetään. Tähän sääntelyyn ei ehdoteta muutosta.

7.7 Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta

22 d §. Asiavirheen korjaaminen. Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolain 50 §:ään, jossa säädetään asiavirheen korjaamisesta ja jota Kansaneläkelaitos soveltaisi.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen (momentin 1 kohta), päätös perustuu ilmeisen vääriin lain soveltamiseen (momentin 2 kohta), päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe (momentin 3 kohta) tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen (momentin 4 kohta).

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen perustella asiavirhettä ei voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Kansaneläkelaitoksen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamiseen asianosaisen vahingoksi ei jatkossa tarvittaisi asianosaisen suostumusta tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitataan lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Lain 23 §:ssä säädetään tietojenantovelvollisuudesta. Ilman asianosaisen suostumusta tapahtuvaan korjaamismenettelyyn ryhtyminen riippuisi Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Hallintolain säännöstä asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman suostumusta, kun virhe on ilmeinen, voitaisiin soveltaa esimerkiksi silloin, kun henkilö on salannut todelliset perhesuhteensa tai tulonsa. Oikeutta tulosidonnaisen hoitolisään ei olisikaan ollut, jos

Kansaneläkelaitokselle olisi ilmoitettu oikeat tiedot puolisoista ja tämän tuloista tai omista tuloista.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainituissa 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 22 c erityissäännöksenä sisältää hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävän säännöksen, jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa hallintolain sääntelyä.

Voimassa olevan 22 c §:n 5 momentin mukaan, jos asiassa, jossa on kysymys evätyen etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyen etuuden tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosasto voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiana käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 22 §:ssä säädetään. Tähän sääntelyyn ei ehdoteta muutosta.

7.8 Sotilasavustuslaki

21 a §. Asiavirheen korjaaminen. Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolain 50 §:ään, jossa säädetään asiavirheen korjaamisesta ja jota Kansaneläkelaitos soveltaisi.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen (momentin 1 kohta), päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen (momentin 2 kohta), päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe (momentin 3 kohta) tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen (momentin 4 kohta).

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen perustella asiavirhettä ei voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Kansaneläkelaitoksen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamiseen asianosaisen vahingoksi ei jatkossa tarvittaisi asianosaisen suostumusta tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitataan lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Lain 22 §:ssä säädetään tietojenantovelvollisuudesta. Ilman asianosaisen suostumusta tapahtuvaan korjaamismenettelyyn ryhtyminen riippuisi Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Hallintolain säännöstä asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman suostumusta, kun virhe on ilmeinen, voitaisiin soveltaa esimerkiksi silloin, kun asiakkaalle korvataan sotilasavustuksena tekaistu kulu eli kulu, jota ei todellisuudessa ole ollut mutta henkilö on ilmoittanut sellaisen olevan.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainitussa 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Sotilasavustuslain 21 §:n 5 momentti erityissäännöksenä sisältää hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävän säännöksen, jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa hallintolain sääntelyä.

Voimassa olevan 21 §:n 5 momentin mukaan, jos asiassa, jossa on kysymys evätyn etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn etuuden tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosasto voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiana käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 19 §:ssä säädetään. Tähän sääntelyyn ei ehdoteta muutosta.

7.9 Laki takuueläkkeestä

28 §. *Asiavirheen korjaaminen.* Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolain 50 §:ään, jossa säädetään asiavirheen korjaamisesta ja jota Kansaneläkelaitos soveltaisi.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen (momentin 1 kohta), päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen (momentin 2 kohta), päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe (momentin 3 kohta) tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen (momentin 4 kohta).

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen perustella asiavirhettä ei voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Kansaneläkelaitoksen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamiseen asianosaisen vahingoksi ei jatkossa tarvittaisi asianosaisen suostumusta tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitataan lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Lain 13 §:ssä säädetään ilmoitusvelvollisuudesta. Ilman asianosaisen suostumusta tapahtuvaan korjaamisenmenettelyyn ryhtyminen riippuisi Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Hallintolain säännöstä asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman suostumusta, kun virhe on ilmeinen, voitaisiin soveltaa esimerkiksi silloin, kun henkilö on salannut asuvansa toisessa EU-maassa.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainitussa 4 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Takuueläkelain 21 §:n 5 momentti erityissäännöksenä sisältää hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävän säännöksen, jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa hallintolain sääntelyä.

Voimassa olevan 29 §:n mukaan, jos asiassa, jossa on kysymys evätyn etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn edun tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturvasasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiana käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 24 ja 25 §:ssä säädetään. Tähän sääntelyyn ei ehdoteta muutosta.

7.10 Työttömyysturvalaki

4 luku Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus

5 §. *Sovitellun etuuden määrä.* Pykälän otsikkoa muutettaisiin. Pykälän otsikosta kävisi ilmi, että se koskee nimenomaan sovitellun etuuden määrää.

Pykälä vastaisi edelleen voimassa olevaa pykälää ja pykälään tehtävillä muutoksilla pelkästään selkeytettäisiin sen sanamuotoa. Muutokset eivät siten vaikuttaisi sovitellun työttömyysetuuden määrään eivätkä muuttaisi sovitellun työttömyysetuuden voimassa olevia määräytymisperusteita.

Pykälän 1 momentin ensimmäinen virke olisi sisällöllisesti informatiivinen. Virkkeen mukaan saadusta tulosta 50 prosenttia ei vaikuttaisi työttömyysetuuden määrään. Virke sisältäisi nykysäännöksestä kokonaan puuttuvan tiedon siitä, mikä osuus saadusta tulosta ei vaikuta ansiopäivärahan määrään. Pääsääntö on, että saadusta tulosta puolet on sellaista, joka ei lainkaan vaikuta, kun lasketaan soviteltuna maksettavan työttömyysetuuden määrää.

Momentin toinen virke sisältäisi pääsäännön sovitellun etuuden määrän laskemisesta. Momentin toisen virkkeen mukaan soviteltu työttömyysetuus laskettaisiin siten, että kokonaan työttömän etuudesta vähennettäisiin etuuteen vaikuttava 50 prosenttia saadusta tulosta.

Pykälän 2 momenttiin koottaisiin sovitellun ansiopäivärahan enimmäis- ja vähimmäismäärää koskevat laskentasäännöt, jotka vastaisivat voimassa olevaan 2 momenttiin sisältyviä laskentasäännöksiä ja niiden vakiintunutta soveltamiskäytäntöä.

Sovitellun ansiopäivärahan määrällä on ansiopäivärahan perusteena olevaan palkkaan sidottu enimmäismäärä. Enimmäismäärä tarkastetaan lain sanamuodon mukaisesti sovitte-lujaksoittain. Enimmäismäärä saadaan, kun ansiopäivärahan perusteena olevasta palkasta vähennetään sovitte-lujakson aikana maksettu tulo. Sovitte-lujakson tulona käytetään tulon täyttä määrää.

Henkilöllä on kuitenkin aina oikeus sen suuruiseen soviteltuun ansiopäivärahaan, jonka hän saisi yleistukena. Jos ansiopäivärahan perusteena olevaan palkkaan sidottu enimmäismäärä johtaisi siihen, että henkilö saisi soviteltua ansiopäivärahaa vähemmän kuin mitä hän saisi soviteltuna yleistukena, hänelle maksettava päiväraha lasketaan siten, että perusosan euromäärästä vähennetään 50 prosenttia soviteltavasta tulosta. Tällöin sovitellun ansiopäivärahan määrää laskettaessa tehdäänkin laskelma, jossa tosiasiallisen ansiopäivärahan määrä korvataan perusosan määrällä, ja soviteltu ansiopäiväraha lasketaan tästä perusosan suuruudesta määräästä (800 euroa kuukaudessa vuonna 2026). Säännös ei siis oikeuta henkilöä täysimääräisen perusosan suuruiseen soviteltuun etuuteen, vaan säännöstä sovellettaessa sovitellaan perusosan suuruista ansiopäivärahaa.

7.11 Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta

20 §. *Asiavirheen korjaaminen.* Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolain 50 §:ään, jossa säädetään asiavirheen korjaamisesta ja jota Kansaneläkelaitos soveltaisi.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen (momentin 1 kohta), päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen (momentin 2 kohta), päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe (momentin 3 kohta) tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen (momentin 4 kohta).

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen perustella asiavirhettä ei voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Kansaneläkelaitoksen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamiseen asianosaisen vahingoksi ei jatkossa tarvittaisi asianosaisen suostumusta tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitataan lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Lain 16 §:ssä säädetään ilmoitusvelvollisuudesta ja tulkkauspalvelupäätöksen uudelleenarvioinnista. Ilman asianosaisen suostumusta tapahtuvaan korjaamismenettelyyn ryhtyminen riippuisi Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Hallintolain säännöstä asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman suostumusta, kun virhe on ilmeinen, voitaisiin soveltaa esimerkiksi silloin, kun henkilö on ilmoittanut väärää tietoa etätulkkauslaitteesta eli asiakkaalla itsellään onkin jo käytössä oma etätulkkaussoveltuva laite. Ehdotetun muutoksen soveltaminen voisi koskea myös tilannetta, jossa henkilö antaa väärää tietoa lisätuntien tarpeesta.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen

virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainitussa 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Vammaisten henkilöiden tulkkauspalveluita koskevan lain 21 § erityissäännöksenä sisältää hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävän säännöksen, jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa hallintolain sääntelyä.

Voimassa olevan 21 §:n mukaan, jos asiassa, jossa on kysymys evätyn etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn etuuden tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoiikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuaasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 17 ja 18 §:ssä säädetään. Tähän sääntelyyn ei ehdoteta muutosta.

7.12 Laki vammaisetuksista

40 §. Asiavirheen korjaaminen. Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolain 50 §:ään, jossa säädetään asiavirheen korjaamisesta ja jota Kansaneläkelaitos soveltaisi.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen (momentin 1 kohta), päätös perustuu ilmeisen vääriin lain soveltamiseen (momentin 2 kohta), päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe (momentin 3 kohta) tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen (momentin 4 kohta).

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen perustella asiavirhettä ei voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Kansaneläkelaitoksen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamiseen asianosaisen vahingoksi ei jatkossa tarvittaisi asianosaisen suostumusta tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitataan lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Lain 17 ja 18 §:ssä säädetään ilmoitusvelvollisuudesta. Ilman asianosaisen suostumusta tapahtuvaan korjaamismenettelyyn ryhtyminen riippuisi Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Hallintolain säännöstä asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman suostumusta, kun virhe on ilmeinen, voitaisiin soveltaa esimerkiksi silloin, kun henkilö on laiminlyönyt ilmoittaa ulkomailta saamastaan eläkkeestä tai korvauksesta. Lisäksi ehdotetun muutoksen soveltaminen voisi tulla kyseeseen, kun henkilö on ilmoittanut hakemuksessa jonkin palvelun (esim. kotihoito), mutta tosiasiaa palvelu ei ole koskaan alkanut.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainitussa 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Vammaisetuslain 41 § erityissäännöksenä sisältää hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävän säännöksen, jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa hallintolain sääntelyä.

Voimassa olevan 41 §:n mukaan, jos asiassa, jossa on kysymys evätyen etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyen etuuden tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoiikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 36 ja 37 §:ssä säädetään. Tähän sääntelyyn ei ehdoteta muutosta.

7.13 Laki yleisestä asumistuesta

38 §. *Asiavirheen korjaaminen.* Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolain 50 §:ään, jossa säädetään asiavirheen korjaamisesta ja jota Kansaneläkelaitos soveltaisi.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen (momentin 1 kohta), päätös perustuu ilmeisen vääriin lain soveltamiseen (momentin 2 kohta), päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe (momentin 3 kohta) tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen (momentin 4 kohta).

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen perustella asiavirhettä ei voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Kansaneläkelaitoksen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamiseen asianosaisen vahingoksi ei jatkossakaan tarvittaisi asianosaisen suostumusta tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitataan lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Lain 19 ja 20:ssä säädetään ilmoitusvelvollisuudesta. Ilman asianosaisen suostumusta tapahtuvaan korjaamismenettelyyn ryhtyminen riippuisi Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Hallintolain säännöstä asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman suostumusta, kun virhe on ilmeinen, voitaisiin nykytilaa vastaavasti soveltaa jatkossakin esimerkiksi silloin, kun henkilö on ilmoittanut muuttaneensa vuokra-asuntoon, mutta jälkikäteen ilmenee, ettei

henkilö ole todellisuudessa koskaan muuttanut asuntoon. Lisäksi säännöstä on sovellettu esimerkiksi silloin, kun henkilö on salannut yritystoiminnan tuloja.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainitussa 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Asumistukilain 39 § erityissäännöksenä sisältää hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävän säännöksen, jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa hallintolain sääntelyä.

Voimassa olevan 39 §:n mukaan, jos asiassa, jossa on kysymys evätyn etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn etuuden tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 34 §:ssä säädetään. Tähän sääntelyyn ei ehdoteta muutosta.

7.14 Yleistukilaki

39 §. *Asiavirheen korjaaminen.* Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolain 50 §:ään, jossa säädetään asiavirheen korjaamisesta ja jota Kansaneläkelaitos soveltaisi.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen (momentin 1 kohta), päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen (momentin 2 kohta), päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe (momentin 3 kohta) tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen (momentin 4 kohta).

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen perustella asiavirhettä ei voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Kansaneläkelaitoksen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamiseen asianosaisen vahingoksi ei jatkossa tarvittaisi asianosaisen suostumusta tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitataan lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Lain 22 §:ssä säädetään velvollisuudesta tietojen antamiseen. Ilman asianosaisen suostumusta tapahtuvaan korjaamisenmenettelyyn ryhtyminen riippuisi Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Hallintolain säännöstä asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman suostumusta, kun virhe on ilmeinen, voitaisiin soveltaa esimerkiksi silloin, kun yleistuen saaja on muuttanut vakinaisesti ulkomaille eikä ole ilmoittanut siitä Kansaneläkelaitokselle. Soveltaminen voisi tulla kyseeseen myös silloin, kun yleistuen saaja oleskelee tilapäisesti ulkomailta ja jättää ilmoittamatta siellä tapahtuneesta työskentelystä. Suomessa tehdyn työn palkkatiedot Kansaneläkelaitos saa tulorekisteristä, mutta asiavirheen korjaaminen ehdotetun säännöksen perusteella voisi tulla kyseeseen tilanteessa, jossa yleistuen hakija on hakemuksella nimenomaisesti ilmoittanut, ettei ole saanut hakujaksolla palkkaa, eikä työnantajan ilmoittama palkkatieto ole vielä hakemuksen käsittelyhetkellä tullut tulorekisteriin. Myös tarveharkinnan tulojen muutoksesta ilmoittamatta jättäminen voisi johtaa säännöksen soveltamiseen. Lisäksi säännöstä voitaisiin soveltaa työvoimapolitiisissa asioissa, joissa työvoimapolitiittisen lausunnon korjaaminen on johtunut työnhakijan omasta menettelystä.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainitussa 4 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Yleistukilain 40 § erityissäännöksenä sisältää hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävän säännöksen, jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa hallintolain sääntelyä.

Yleistukilain 40 §:n mukaan, jos asiassa, jossa on kysymys evätyn etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn etuuden tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 35 §:ssä säädetään. Tähän sääntelyyn ei ehdoteta muutosta.

43 §. *Asian uudelleen ratkaiseminen työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolon vuoksi.* Pykälä kumottaisiin 39 §:ään ehdotetun muutoksen vuoksi tarpeettomana.

7.15 Äitiysavustuslaki

13 a §. *Asiavirheen korjaaminen.* Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolain 50 §:ään, jossa säädetään asiavirheen korjaamisesta ja jota Kansaneläkelaitos soveltaisi.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen (momentin 1 kohta), päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen (momentin 2 kohta), päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe (momentin 3 kohta) tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen (momentin 4 kohta).

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen perustella asiavirhettä ei voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Kansaneläkelaitoksen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamiseen asianosaisen vahingoksi ei jatkossa tarvittaisi asianosaisen suostumusta tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitataan lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Lain 14 §:ssä säädetään tietojenantovelvollisuudesta. Ilman asianosaisen suostumusta tapahtuvaan korjaamismenettelyyn ryhtyminen riippuisi Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Hallintolain säännöstä asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman suostumusta, kun virhe on ilmeinen, voitaisiin soveltaa esimerkiksi silloin, kun äiti salaa asuvansa ulkomailla.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainitussa 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Äitiysavustuslain 13 §:n 5 momentti erityissäännöksenä sisältää hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävän säännöksen, jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa hallintolain sääntelyä.

Voimassa olevan lain olevan 13 §:n 5 momentin mukaan, jos asiassa, jossa on kysymys evätyn etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn etuuden tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosasto voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiana käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 11 §:ssä säädetään. Tähän sääntelyyn ei ehdoteta muutosta.

7.16 Opintotukilaki

31 a §. *Asiavirheen korjaaminen.* Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolain 50 §:ään, jossa säädetään asiavirheen korjaamisesta ja jota Kansaneläkelaitos soveltaisi.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen (momentin 1 kohta), päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen (momentin 2 kohta), päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe (momentin 3 kohta) tai asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen (momentin 4 kohta).

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Asiavirhe voidaan aina korjata etuuden saajan eduksi lainvoimaisen päätöksen estämättä. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen perustella asiavirhettä ei voi korjata asianosaisen vahingoksi tilanteessa, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Kansaneläkelaitoksen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamiseen asianosaisen vahingoksi ei jatkossa tarvittaisi asianosaisen suostumusta tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Tällä viitataan lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Lain 41 §:ssä säädetään opiskelijan ilmoitusvelvollisuudesta. Ilman asianosaisen suostumusta tapahtuvaan korjaamismenettelyyn ryhtyminen riippuisi Kansaneläkelaitoksen tapauskohtaisesta harkinnasta.

Hallintolain säännöstä asiavirheen korjaamisesta asianosaisen vahingoksi ilman suostumusta, kun virhe on ilmeinen, voitaisiin soveltaa esimerkiksi silloin, kun henkilö antanut väärää tietoa asumisestaan vanhempien luona.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohta koskee tilannetta, jossa asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Hallintolain 50 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan päätös voidaan korjata mainitussa 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi. Opintotukilain 31 §:n 5 momentti erityissäännöksenä sisältää hallintolain 50 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja 2 momentin viimeistä virkettä täydentävän säännöksen, jota Kansaneläkelaitos edelleen soveltaisi säännöksessä mainituissa tilanteissa ja muissa tilanteissa hallintolain sääntelyä.

Voimassa olevan lain 31 §:n 5 momentin mukaan, jos asiassa, jossa on kysymys evätyn etuuden myöntämisestä tai myönnetyn etuuden lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn etuuden tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakua asiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 29 §:ssä säädetään. Tähän sääntelyyn ei ehdoteta muutosta.

7.17 Työttömyyskassalaki

25 §. *Yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoitus.* Pykälän 2 momentti koskee valtion ja kotikunnan rahoitusosuuden määrää tilanteessa, jossa ansiopäiväraha työttömyysturvalain 4 luvussa tarkoitetuissa tilanteissa maksetaan soviteltuna tai vähennettynä. Lisäksi, sellaisena kuin momentti on voimassa 30.4.2026 saakka, momentissa säädetään, että jos yrittäjän ansiopäivärahaa maksetaan työttömyysturvalain 2 luvun 7 §:n 1 momentin 5 tai 6 kohdan perusteella yrittäjän perheenjäsenelle tämän lomautuksen tai työnteon keskeytyksen ajalta, ansiopäivärahaan ei kuitenkaan makseta valtionosuutta tai ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuutta.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että myöskään 1.5.2026 alkaen edellä mainituissa tilanteissa ansiopäivärahaan ei kohdistuisi valtion tai kotikunnan rahoitusosuutta. Tässä tarkoituksessa momenttiin lisättäisiin siinä 30.4.2026 saakka oleva toinen virke, joka koskee yrittäjän perheenjäsenen ansiopäivärahan rahoituksen poikkeusta tilanteessa, jossa etuutta maksetaan sanotun perheenjäsenen lomautuksen (työttömyysturvalaki 2 luku 7 § 1 momentti 5 kohta) taikka työnteon keskeytyksen (6 kohta) perusteella.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettua valtioneuvoston asetusta (646/2005) tulisi täydentää lisäämällä säännös kuntoutusrahan maksukausista.

Tältä osin asetusmuutos tulisi valmistella siten, että asetusmuutos tulisi voimaan samaan aikaan kuin ehdotettu lainmuutos ja asetuksenantovaltuus. Tätä muutosta ei ole otettu mukaan hallituksen esityksen liitteenä olevaan asetusluonnokseen, koska muutos tulisi voimaan vasta 1. huhtikuuta 2027 ja asetusmuutos olisi valmisteltava lainkohdan voimaantuloa vastaavasti. Asetuksella tulisi säätää riittävän tarkasti maksujaksoista, jotta asiakkaiden oikeusturva ja oikeus saada kuntoutusrahaa ennakoitavissa ja tarkoituksenmukaisissa maksujaksoissa olisi edelleen turvattu.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 1.1.2027. Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 46 §:n 2 momenttia koskeva säännös kuntoutusrahan maksujaksoista tulisi kuitenkin voimaan vasta 1.4.2027 Kansaneläkelaitoksen toimeenpanon vaatiman järjestelmätynön takia.

Työttömyyskassalain 25 §:n 2 momentin muutosta sovellettaisiin ansiopäivärahaan, jota maksetaan ajalta 1.5.2026 alkaen, jolloin yrittäjän perheenjäsenelle maksettavan yrittäjän ansiopäivärahan rahoitus kyseisestä päivästä alkaen vastaisi sen rahoitusta 30.4.2026 saakka.

10 Toimeenpano ja seuranta

Sosiaali- ja terveysministeriö tiedottaa lakien hyväksymisestä ja vahvistamisesta.

Kansaneläkelaitos vastaa kuntoutuslain mukaisten etuuksien toimeenpanosta ja seuraa lainmuutosten johdosta tapahtuvia muutoksia. Kansaneläkelaitos ohjaa asiakkaita etuuksien hakemisessa.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esityksen tavoitteena on toteuttaa perusturvan uudistamista, joka parantaa työnteon kannattavuutta, sujuvoittaa sosiaaliturvaa ja yksinkertaistaa etuuksia. Esityksessä ehdotetut muutokset Kansaneläkelaitoksen soveltamien etuuslakien menettelysäännöksiin toteuttaa tavoitetta sosiaaliturvan sujuvoittamisesta ja yhdenmukaistamisesta.

Ehdotettu sääntelyä arvioitaessa ovat merkityksellisiä perustuslain 21 § (oikeusturva) sekä 80 § (vaatimus säätää lailla yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista).

11.1 Oikeusturva ja hyvän hallinnon takeet

Ehdotettu sääntely on merkityksellistä perustuslain oikeusturvaa ja hyvän hallinnon takeiden turvaamista koskevan 21 §:n kannalta. Sen 1 momentin perusteella jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi viranomaisessa asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä. Pykälän 2 momentin mukaan muun muassa oikeus tulla kuulluksi ja muut hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Sairausvakuutuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset päivärahaetuuden maksamisen keskeyttämisestä tai sen vähentämisestä muuttuneiden olosuhteiden vuoksi. Esityksen

perusteluissa (jakso 2.1.1) todetaan, että nykyinen sääntely voi johtaa siihen, että asianosaiselle saattaa muodostua suuriakin etuuden liikamaksuja, joita ei saada perittyä takaisin, ja mikäli kyseessä on väärinkäytös, voi syntynyt vahinko olla asianosaiselle suurempi, jonka myötä myös mahdollinen rikosoikeudellinen sanktio voi olla merkittävämpi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi asiavirheen korjaamista koskevaa sääntelyä Kansaneläkelaitoksen soveltamissa etuuslaeissa. Esityksen mukaan Kansaneläkelaitos soveltaisi asiavirheen korjaamiseen hallintolain 50 §:ää. Kansaneläkelaitos voisi korjata asiavirheen asianosaisen vahingoksi ilman asianosaisen suostumusta, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Esityksen perusteluissa (jakso 2.1.2) todetaan, että päätösten vahingoksi oikaiseminen joudutaan nykyisin tekemään asian käsittelyä viivästyttävän ja hallinnollisesti raskaan poistomenettelyn kautta niissäkin tilanteissa, joissa virhe on ilmeinen ja aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Esityksessä ei ehdoteta erikseen säädettäväksi velvollisuudesta varata asianosaiselle tilaisuutta tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Kansaneläkelaitos soveltaa asian käsittelyyn hallintolain asianosaisen kuulemistä koskevia säännöksiä. Kuulemisen välttämättömyys ennen asian ratkaisua korostuisi keskeisenä oikeussuojakeinona tilanteessa, jossa suostumusta päätökseen korjaamiseen ei olisi.

Voimassa oleva lainsäädäntö turvaisi perustuslain 21 §:n 1 momentissa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6(1) artiklassa tarkoitetun asianosaisen oikeuden saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Asianosainen saa asiavirheen korjaamisesta valituskelpoisen uuden päätöksen, josta hän voi heti valittaa. Asianosaisella on mahdollisuus vaatia virheellisen lainvoimaisen päätöksen poistamista.

Vaikkakin esityksellä muutettaisiin vallitsevaa käsitystä hyvän hallinnon mukaisesta menettelystä toimeentuloa turvaavien etuuspäätösten asiavirheiden korjaamisessa asianosaisen vahingoksi, kun virhe on ilmeinen ja aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä, ehdotuksen tavoitteena on kuitenkin pyrkiä edistämään asioiden käsittelyn joutuisuutta. (PeVL 25/2013 – HE 90/2013 vp.)

Hallintolaissa säädetty kuulemisvelvollisuus ja Kansaneläkelaitoksen soveltamien etuuslakien valitusoikeus sekä viime kädessä lainvoimaisen päätöksen poistomenettely turvaisi asianosaisen oikeudet myös silloin, kun päätös on korjattu ilman hänen suostumustaan.

Maksamisen väliaikaista keskeyttämistä ja vähentämistä sekä asiavirheen korjaamista koskevan ehdotetun sääntelyn oikeusturvavaikutuksia on kuvattu perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia kuvaavassa jaksossa.

11.2 Vaatimus säätää lailla yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista

Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Kuntoutuslain mukaisten kuntoutusrahaetuksien maksamisesta säädetään kuntoutuslaissa lain tasolla. Sairausvakuutuslaissa ja yleistukilaissa etuuksien maksujaksoista annetaan tarkemmat säännökset laissa olevan asetuksenantovaltuuden perusteella valtioneuvoston asetuksella. Tältä osin hallituksen esityksessä ehdotettu muutos kuntoutusrahan maksujaksojen osalta vastaisi sairausvakuutuslain ja yleistukilain sääntelyä. Kuntoutusrahan maksujaksoista annettaisiin tarkemmat säännökset ehdotetun asetuksenantovaltuuden perusteella. Maksujaksojen tulisi

edelleen olla riittävän tarkalla tasolla määriteltyjä, jotta asiakkaat saavat kuntoutusrahaetuutensa maksuun edelleen ennustettavasti.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 46 §:n 2 momentti sekä 49 ja 57 §, sellaisina kuin niistä on 46 §:n 2 momentti laissa 1240/2023, sekä *lisätään* 46 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1240/2023, uusi 4 momentti seuraavasti:

46 §

Kuntoutusetuuden ja kuntoutusrahaetuuden maksaminen ja korvaaminen

Kuntoutusraha maksetaan etuuteen oikeutetun ilmoittamalle Euroopan unionissa sijaitsevalle tilille. Yksittäinen etuuserä voidaan maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos etuuden saaja esittää hyväksyttävän erityisen syyn muulle maksutavalle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset kuntoutusrahan maksukausista.

49 §

Etuuden keskeyttäminen tai vähentäminen muuttuneiden olosuhteiden vuoksi

Kuntoutusetuus tai kuntoutusrahaetus voidaan väliaikaisesti keskeyttää tai maksettavan kuntoutusrahaetuuden määrää vähentää, jos on ilmeistä, että sen saajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole siihen enää oikeutta tai kuntoutusrahaetuuden määrää tulisi vähentää. Keskeyttämisestä ja vähentämisestä on välittömästi ilmoitettava etuuden saajalle ja etuutta koskeva päätös on annettava viivytyksettä.

57 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.
Sen 46 §:n 2 ja 4 momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä huhtikuuta 2027.

2.

Laki

sairausvakuutuslain 15 ja 17 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 17 luvun 5 § ja
lisätään 15 lukuun uusi 2 a ja 21 § seuraavasti:

15 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

2 a §

Päivärahaetuutta koskeva päätös

Kansaneläkelaitoksen tulee antaa päivärahaetuuden myöntämistä, epäämistä, tarkistamista, lakkauttamista ja takaisinperintää koskevassa asiassa hakijalle kirjallinen päätös. Hakijalle on annettava kirjallinen päätös myös päivärahaetuuden maksamisesta hyvinvointialueelle sekä etuuden maksamisesta työnantajalle. Päivärahaetuuden maksamisesta hyvinvointialueelle säädetään 12 §:ssä ja etuuden maksamisesta työnantajalle 10 §:ssä.

Päätöstä ei kuitenkaan tarvitse antaa, jos etuuden tarkistaminen johtuu yksinomaan indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain tai asetuksen nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta, ellei hakija tätä päätöstä erikseen vaadi. Hakijan tulee pyytää päätöstä indeksitarkistuksen tai muun vastaavan lain tai asetuksen perusteella suoraan määräytyvän perusteen vuoksi tehdystä etuuden tarkistamisesta etuuden maksuajalta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut etuuden määrän tarkistamisesta tiedon.

21 §

Päivärahaetuuden keskeyttäminen tai vähentäminen muuttuneiden olosuhteiden vuoksi

Päivärahaetuuden maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää tai maksettavan päivärahaetuuden määrää vähentää, jos on ilmeistä, että sen saajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole siihen enää oikeutta tai päivärahaetuuden määrää tulisi vähentää. Keskeyttämisestä ja vähentämisestä on välittömästi ilmoitettava päivärahaetuuden saajalle ja päivärahaetuutta koskeva päätös on annettava viivytyksettä.

17 luku

Muutoksenhaku

5 §

Asiavirheen korjaaminen

3.

Laki

elatustukilain 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elatustukilain (580/2008) 31 § seuraavasti:

31 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

5.

Laki

kansaneläkelain 81 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 81 § seuraavasti:

81 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

6.

Laki

lapsilisälain 15 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsilisälain (796/1992) 15 d §, sellaisena kuin se on laissa 1329/2003, seuraavasti:

15 d §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

7.

Laki

lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 22 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 22 d §,
sellaisena kuin se on laissa 1330/2003, seuraavasti:

22 d §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

8.

Laki

sotilasavustuslain 21 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilasavustuslain (781/1993) 21 a §, sellaisena kuin se on laissa 1324/2003,
seuraavasti:

21 a §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

10.

Laki

työttömyysturvalain 4 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 4 luvun 5 §, sellaisena kuin se on laeissa
1300/2023 ja 49/2026, seuraavasti:

4 luku

Sovitelu ja vähennetty työttömyysetuus

5 §

Sovittelun etuuden määrä

Saadusta tulosta 50 prosenttia ei vaikuta työttömyysetuuden määrään. Sovitelu työttömyysetuus lasketaan siten, että kokonaan työttömän etuudesta vähennetään etuuteen vaikuttava 50 prosenttia saadusta tulosta.

Sovittelujaksolta maksettava ansiopäiväraha on kuitenkin yhdessä saadun tulon kanssa enintään yhtä paljon kuin ansiopäivärahan perusteena oleva palkka on mutta vähintään niin paljon kuin henkilöllä olisi oikeus saada, jos soviteltava ansiopäiväraha olisi perusosan suuruinen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

11.

Laki

vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta annetun lain (133/2010) 20 §
seuraavasti:

20 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

vammaisetuuksista annetun lain 40 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vammaisetuuksista annetun lain (570/2007) 40 § seuraavasti:

40 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

13.

Laki

yleisestä asumistuesta annetun lain 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) 38 § seuraavasti:

38 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

15.

Laki

äitiysavustuslain 13 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan äitiysavustuslain (477/1993) 13 a §, sellaisena kuin se on laissa 1328/2003,
seuraavasti:

13 a §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

16.

Laki

opintotukilain 31 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintotukilain (65/1994) 31 a §, sellaisena kuin se on laeissa 1322/2003 ja 559/2017, seuraavasti:

31 a §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

17.

Laki

työttömyyskassalain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyyskassalain (603/1984) 25 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa
52/2026, seuraavasti:

25 §

Yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoitus

Jos ansiopäiväraha maksetaan työttömyysturvalain 4 luvun mukaisesti soviteltuna tai vähennettynä, valtionosuus ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus lasketaan niin, että ne vastaavat ansiopäivärahan perusosan suhteellista osuutta kustakin täydestä työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan määräytyvästä ansiopäivärahasta. Lomautusajalta ja työnteon keskeytysajalta työttömyysturvalain 2 luvun 7 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdan nojalla maksettuihin ansiopäivärahoihin ei kuitenkaan makseta valtionosuutta tai ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuutta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____. Sitä sovelletaan ansiopäivärahaan, jota maksetaan ajalta 1 päivästä toukokuuta 2026.

Helsingissä 16.4.2026

Pääministeri

Petteri Orpo

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen

1.

Laki

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain (566/2005) 46 §:n 2 momentti sekä 49 ja 57 §, sellaisina kuin niistä on 46 §:n 2 momentti laissa 1240/2023, sekä lisätään 46 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1240/2023, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

46 §

46 §

Kuntoutusetuuden ja kuntoutusrahaetuuden maksaminen ja korvaaminen

Kuntoutusetuuden ja kuntoutusrahaetuuden maksaminen ja korvaaminen

Kuntoutusraha maksetaan *kuntoutusjakson jälkeen* etuuteen oikeutetun ilmoittamalle Euroopan unionissa sijaitsevalle tilille. Yksittäinen etuuserä voidaan maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos etuuden saaja esittää hyväksyttävän erityisen syyn muulle maksutavalle. *Ensimmäinen maksukausi käsittää 6 ensimmäistä arkipäivää kuntoutusrahaoikeuden alkamisesta ja kukin seuraava maksuerä 25 arkipäivää. Jos kuntoutus toteutetaan lyhyemmissä jaksoissa, maksukausi on toteutuneen jakson mittainen.*

Kuntoutusraha maksetaan etuuteen oikeutetun ilmoittamalle Euroopan unionissa sijaitsevalle tilille. Yksittäinen etuuserä voidaan maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos etuuden saaja esittää hyväksyttävän erityisen syyn muulle maksutavalle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset kuntoutusrahan maksukausista.

49 §

49 §

Etuuden keskeyttäminen tai vähentäminen muuttuneiden olosuhteiden vuoksi

Etuuden keskeyttäminen tai vähentäminen muuttuneiden olosuhteiden vuoksi

Jos muuttuneiden olosuhteiden vuoksi on perusteltu syy olettaa, että kuntoutusetuus tai kuntoutusrahaetus olisi lakkautettava tai sen määrää vähennettävä, kuntoutusetuus tai

Kuntoutusetuus tai kuntoutusrahaetus voidaan väliaikaisesti keskeyttää tai maksettavan kuntoutusrahaetuuden määrää vähentää, jos on ilmeistä, että sen saajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn

Voimassa oleva laki

kuntoutusrahaetus voidaan osittain tai kokonaan keskeyttää taikka kuntoutusrahaetuuden määrää vähentää, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu. Keskeyttämisestä ja vähentämisestä on välittömästi ilmoitettava etuuden saajalle, ja etuutta koskeva päätös on annettava viivytyksettä.

57 §

Päätöksessä olevan asia- ja menettelyvirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudestaan.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Ehdotus

perusteella ole siihen enää oikeutta tai kuntoutusrahaetuuden määrää tulisi vähentää. Keskeyttämisestä ja vähentämisestä on välittömästi ilmoitettava etuuden saajalle ja etuutta koskeva päätös on annettava viivytyksettä.

57 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 50 §:ssä.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 46 §:n 2 ja 4 momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä huhtikuuta 2027

2.

Laki

sairausvakuutuslain 15 ja 17 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 17 luvun 5 § ja
lisätään 15 lukuun uusi 2 a ja 21 § seuraavasti:
Voimassa oleva laki *Ehdotus*

15 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

2 a §

Päivärahaetuutta koskeva päätös

Kansaneläkelaitoksen tulee antaa päivärahaetuuden myöntämistä, epäämistä, tarkistamista, lakkauttamista ja takaisinperintää koskevassa asiassa hakijalle kirjallinen päätös. Hakijalle on annettava kirjallinen päätös myös päivärahaetuuden maksamisesta hyvinvointialueelle sekä etuuden maksamisesta työnantajalle. Päivärahaetuuden maksamisesta hyvinvointialueelle säädetään 12 §:ssä ja etuuden maksamisesta työnantajalle 10 §:ssä. Päätöstä ei kuitenkaan tarvitse antaa, jos etuuden tarkistaminen johtuu yksinomaan indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain tai asetuksen nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta, ellei hakija tätä päätöstä erikseen vaadi. Hakijan tulee pyytää päätöstä indeksitarkistuksen tai muun vastaavan lain tai asetuksen perusteella suoraan määräytyvän perusteen vuoksi tehdystä etuuden tarkistamisesta etuuden maksuajalta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut etuuden määrän tarkistamisesta tiedon.

21 §

17 luku

Muutoksenhaku

5 §

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Päivärahaetuuden keskeyttäminen tai vähentäminen muuttuneiden olosuhteiden vuoksi

Päivärahaetuuden maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää tai maksettavan päivärahaetuuden määrää vähentää, jos on ilmeistä, että sen saajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole siihen enää oikeutta tai päivärahaetuuden määrää tulisi vähentää. Keskeyttämisestä ja vähentämisestä on välittömästi ilmoitettava päivärahaetuuden saajalle ja päivärahaetuutta koskeva päätös on annettava viivytyksettä.

17 luku

Muutoksenhaku

5 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

3.

Laki

elätustukilain 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elätustukilain (580/2008) 31 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

31 §

31 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudestaan.

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 50 §:ssä.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

4.

Laki

eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 39 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

39 §

39 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudestaan.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

5.

Laki

kansaneläkelain 81 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 81 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

81 §

81 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

6.

Laki

lapsilislain 15 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsilislain (796/1992) 15 d §, sellaisena kuin se on laissa 1329/2003, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 d §

15 d §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

7.

Laki

lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 22 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 22 d §, sellaisena kuin se on laissa 1330/2003, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 d §

22 d §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain 50 §:ssä.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

8.

Laki

sotilasavustuslain 21 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilasavustuslain (781/1993) 21 a §, sellaisena kuin se on laissa 1324/2003,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 a §

21 a §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain 50 §:ssä.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

9.

Laki

takuueläkkeestä annetun lain 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) 28 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

28 §

28 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

10.

Laki

työttömyysturvalain 4 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 4 luvun 5 §, sellaisena kuin se on laeissa
1300/2023 ja 49/2026, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 luku

4 luku

Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus

Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus

5 §

5 §

Etuuden määrä

Sovitellun etuuden määrä

Soviteltu työttömyysetuus lasketaan siten, että etuus ja 50 prosenttia saadusta tulosta voivat sovittelujakson aikana yhteensä nousta määrään, joka etuutena muutoin olisi voitu maksaa.

Sovitellun ansiopäivärahan määrä lasketaan siten, että se ja tulo sovittelujakson aikana yhteensä ovat enintään ansiopäivärahan perusteena olevan palkan suuruinen, kuitenkin vähintään niin paljon kuin henkilöllä olisi oikeus saada, jos soviteltava ansiopäiväraha olisi perusosan suuruinen.

Saadusta tulosta 50 prosenttia ei vaikuta työttömyysetuuden määrään. Soviteltu työttömyysetuus lasketaan siten, että kokonaan työttömän etuudesta vähennetään etuuteen vaikuttava 50 prosenttia saadusta tulosta.

Sovittelujaksolta maksettava ansiopäiväraha on kuitenkin yhdessä saadun tulon kanssa enintään yhtä paljon kuin ansiopäivärahan perusteena oleva palkka on mutta vähintään niin paljon kuin henkilöllä olisi oikeus saada, jos soviteltava ansiopäiväraha olisi perusosan suuruinen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

11.

Laki

vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta annetun lain (133/2010) 20 §
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

20 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

12.

Laki

vammaisetuksista annetun lain 40 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vammaisetuksista annetun lain (570/2007) 40 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

40 §

40 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 50 §:ssä.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

13.

Laki

yleisestä asumistuesta annetun lain 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) 38 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

38 §

38 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

14.

Laki

yleistukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yleistukilain (48/2026) 43 § ja
muutetaan 39 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

39 §

39 §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 50 §:ssä.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

43 §

43 §

Asian uudelleen ratkaiseminen työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolon vuoksi

Asian uudelleen ratkaiseminen työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolon vuoksi

(kumotaan)

Jos yleistuen saajalle on myönnetty työllistymistä edistävän palvelun ajalle yleistukea ja työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:ssä tarkoitettua kulukorvausta, koska hakija on antanut osallistumisestaan työllistymistä edistävään palveluun ilmeisen virheellisen tiedon, Kansaneläkelaitos voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista asian uudelleen.

_____ *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20*

15.

Laki

äitiysavustuslain 13 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan äitiysavustuslain (477/1993) 13 a §, sellaisena kuin se on laissa 1328/2003,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 a §

13 a §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain 50 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

16.

Laki

opintotukilain 31 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintotukilain (65/1994) 31 a §, sellaisena kuin se on laeissa 1322/2003 ja 559/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

31 a §

31 a §

Asiavirheen korjaaminen

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Asiavirheen korjaamisesta säädetään hallintolain 50 §:ssä.

_____ *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20*

17.

Laki

työttömyyskassalain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyyskassalain (603/1984) 25 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa
52/2026, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 §

25 §

Yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoitus

Yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoitus

Jos ansiopäiväraha maksetaan työttömyysturvalain 4 luvun mukaisesti soviteltuna tai vähennettynä, valtionosuus ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus lasketaan niin, että ne vastaavat ansiopäivärahan perusosan suhteellista osuutta kustakin täydestä työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan määräytyvästä ansiopäivärahasta.

Jos ansiopäiväraha maksetaan työttömyysturvalain 4 luvun mukaisesti soviteltuna tai vähennettynä, valtionosuus ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus lasketaan niin, että ne vastaavat ansiopäivärahan perusosan suhteellista osuutta kustakin täydestä työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan määräytyvästä ansiopäivärahasta. Lomautusajalta ja työnteon keskeytysajalta työttömyysturvalain 2 luvun 7 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdan nojalla maksettuihin ansiopäivärahoihin ei kuitenkaan makseta valtionosuutta tai ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sitä sovelletaan ansiopäivärahaan, jota maksetaan ajalta 1 päivästä toukokuuta 2026.